ЕРА, 23

№ 23 (4346).

Мах 2 кап.

Масса а мехкашкара пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО

(«Свет»)

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГIалгIайн обкома Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарчу Советан Министрий Советан орган.

Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

АРАДУЬЛ 1923 ШЕРА ДЕШ

23 ФЕВРАЛЬ—СОВЕТСКИ ЭСКАРЕН ТIЕМА-ФОРДА ФЛОТЕН ДИ

Стартови позице хьаьрабоалаш.

ТАСС фотохроника.

ЧIОАГIЪЕ КЪАХЬЕГАМА ДИСЦИПЛИНА

Берригача мехка санна, Нохч-ГIалгIайчен предприятешка, колхозашка, совхозашка кхехкаш ю Сийлахь-боккхачу Октябрьа 50 шу дизара сийна кхача социалистически эхь. КПСС ЦК социмо дегаш ура а оттадаь. республика къахьегамхой чуйнна къахьегаш ба юбилейни шера тIамийца доккхий декхараш сийленца кхочушдеш.

Цу ехье къьгга хьагу, советски нахьа хьнкар, цар лакха дисциплина. Даьхенна хьалхашкара шоай гражданска декхар цар сийленца кхочушден хилар.

Къахьегама дисциплина лакха лоаттаеш йола барттайна коллектива дукха я вай республике. Дукха баьхлой болаш йоккха завод я «Красный молот» яхар. Цо планировани экономически стимулировани керда ча системах болх бе йолаенна. Керда ча хьалашка кхы а тоенная цу коллектива къахьегама дисциплина. ХIана хIара болхие оарцагIвоал завода производствени хьокхамаш лахдара, тIехника мара продукци ара я хецара. Кхы а лахденнаб, болхлой материальни боам.

Къахьегама дисциплина лакха лоаттаяра доккха терко е завода партеко, профкомо, цехови партийни организацешка, партийни группаша.

Къахьегама дисциплина тоалра да цам дуккъ хьайнйлача партийни собранешка, хIаьта митта болхлой собранешка.

ТIагIертта къонсам лоаттабу прогулаш ершиа, производствени ин тхараш дизаь хьерчаш цу херашка.

Массеха шу хьалха тIехьдоссарх яр Сунженски районера Шера Бакара дIерагIа йола колхоз. Из тIехьайсара кертторчарех цхьа баьхал. Цар колхозой къахьегама дисциплина доха хилар. ХIана кхыча тайпара латт гIулакх. Болхой хьалха латтарех я, хIаьта дукхача хьенех йола цу йаххьа коллектив цхьа везал санна. Партийни организацега я. Партийни организацеца болх хоттамца вIашттIехьбаккхарах тоалар къахьегама дисциплина. ХIана дисциплина телхаьь моллагIа меттиг ийсъеча, берригача колхозоша дувца оттаду из дош.

Цу тайпара масалаш кхы дукха а хоалале йиш я. Цхьабакъда, республика цхьайолча предприятешка, колхозашка, совхозашка ледара латт къахьегама дисциплина. Дукха моттигаш ийсалу прогулаш еш, эрхеца продукци брак йолаш, болха ха йоаеш.

Производствени хьокхамаш дукха дикагIа хургдаь Грозненски химически комбинате, нагахьа цига массайолча цехашка къахьегама дисциплина лакха яйре. Прогулаш эрех дукхагIа бараш кагирхой ба. Керта бахабу малар молар бахьан болаш телхаю дукхагIча заьлье къахьегама дисциплина. Прогулаш ершта юкъе ба заводе дукха ха йоаеш балха баьхка нах. Цар къахьегама книжкашка хьежача гучалоал уж нах каст-каста шоай балха моттигаш дувцаш хилар.

Йоха латт къахьегама дисциплина ТАРО яхача заводе а. Цига илан йоахьашьара IатIкъача кертторча бахьанех цаI да къахьегама дисциплина йоахар.

ЧIоагIа ледара латт из гIулакх республика тайп-тайпарча гIишлоний организацешка. Болхлой ханнахьа балха арабувлаш, хIаьта дукха хийсалу уж каст-каста хувцалуш йола моттигаш.

Шелковской района Ленина цIерахча колхозе баха а баьаш, боахама вахаре вIалла даккъа а ца лоацаш дукха нах ба. Цар колхоза латтах пайда эц шоай доалахьара боахам дегIадоахкуадара, вIалла ког лаваш бац колхоза боахамах. Вакъда, дукха ха йоацаш хиннача колхоза отчетно-хоржама собране колхозхоша цIенхашта дIахайтад цу тайпарча нахага уж митта дIахо боахийтаргбоацилга.

Къахьегама дисциплина телхаеш, вулаше гIулакхаш леладеш, общественни вахаре вIалла даккъа ца лоацаш боаз нах дукха ба Наьсарен района совхозашка.

Цу тайпара гIулакхаш дIахо ла мегаргдац. Шенхашта тоаба еза къахьегама дисциплина массайолча моттиге.

Цу хьакъехьа доккхий декхараш хьалхашка оттадаьд партийна, профсоюзни, комсомольски организацешта, советски органашта, боахамий кулгалхошта. КПСС Центральни Комитето «Промышленни предприятеш гIишлойни коллективашта къахьегама социалистически дисциплина кхетам бахара хьакъехьарча Тульски областа партийни организацей балхах» баьча сомам тIа.

Къахьегама дисциплина тоаяра деккъ даим терко е декхарийла я партийни, профсоюзни, комсомольски организацеш, советски органаш, предприятей администрацеш. Лакхбе беза хIара къахьегамхочун беддтоихам. Къахьегама дисциплина лакхъяра керттерчар да советски боахама законодательства дIалехараш, социалистически паччахьалкхен производствени предприята положени, къахьегамах дола законаш дика кхочушдар, къахьегами производствои IалдаIаш тIа нийса вIашттIехьлакхар.

ДукхагIа хьайеха деза предприятей кулгалхошкара, цехийи участкайи начальникашкара, мастерашкара, бригадирашкара. Уж декхарийла ба къахьегама дисциплина нахаддаш чIоагIъе.

Шенхашта дIайокха деза кулгалхой болхлошца гIалла хилар, шоай доаца гIулакхаш леладелга.

Партийни, профсоюзни, комсомольски организацеш декхарийла я къахьегама дисциплина телхаяра бахьанаш гучадаха, хIаьта уж собранешка дувца. Хоадам баллаш долча масалашца дIагойта деза къахьегама дисциплина телхаярах дола зе, еррига коллектив оарцагIъяккха еза из лулам дIадаьккхара.

Къахьегама дисциплина тоаеча дукхагIа пайда эца беза социалистически эхьах, коммунистически къахьегама боламах.

Къаьстта тоабе беза кьонача болхлошта юкъера кхетама болх. ДукхагIа вIашагIъекха еза къахьегама ветеранийи кьонача болхлойи сайренаш. Комсомольски организацеш декхарийла я кагирхой вахар кIоаргга довза, цар хьаштий дика терко е.

Къахьегама дисциплина чIоагIъяра тIаберзабаь хила беза берригга массово-политически болх. Лакха лоаттаде деза хьалха латтарий сий, массава а уждамо хила гIертаргволаш вIаштIехьбаккха беза болх.

ХIара предприяте коллектив болхаш сий лакха лоаттадаре оарцагIъякха еза. Производстве, общественни моттигашка порядок лоралр, къахьегама дисциплина лакха лоаттар — из берригача къахьегамхой сийлен декхар да.

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕ ХОРЖАМАШ ДАРА ЙОЛЧА ЦЕНТРАЛЬНИ ХОРЖАМИЙ КОМИССЕ

21-ча феврале заседани хилар Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совете деча хоржамашта йолча Центральни хоржамий комиссе.

Заседане итгаш йир округий хоржамий комиссеша Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета депутаталла кандидаташ дIаязбарах хьахинарашта.

Белгалдаьккхад, предприятей, колхозий, совхозий, учрежденей коллективаша, Конституцей хоржамех йолча Положенеи депутаталла кандидаташ оттабара шоаита еннача бокъонах пайда а эцаш, дукха нах вIашагIа а кхеташ хиннача шоай собранешка Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета депутаталла кандидаташ оттабаь хилар. Депутаталла кандидаташ оттабарах лаьца коллективаша аь решенеш массава раьза а волаш хьаллаьцар округий хоржамий совещанеша.

Ерригача 149 хоржамий округа-окружной хоржамий комиссеша, депутаталла кандидаташ оттабарах дола собранеи протоколашц йоагI-йоагIача шоай хоржамий округашка гIолла шоаш харжийта уж раьза хиларах йола заявленеш хьаккхьачул тIехьагIа, хьоттабаь берригга кандидаташ дIаязбаьб.

Центральни хоржамий комиссе хадийтIар хоржамий кампани йоала ха на окружнойи участкови комиссешта нахаддаш бузам хилийтарах лаьца бузама управлене начальника ков. Мельниченкоеи хоржамий участкай помещенеш кийчъяра эшача материалашца участкови хоржамий комиссеш Iалашъярах лаьца Нохч-ГIалгIай респотребсоюза правлене председатела ков. Мамаевеи ехча докладашка.

Ков. Мельниченкоес комиссега хоам бир 21-ча феврале кхаччалца 462 хоржамий участках 420 участка чу телефонаш яхаь а хIаьта вокхараша из болх уж гаргарча денош чакхбаргболаш а хиларах. ХIара хоржамий участке хургья е радиоточка е радиоприемник. Цхьайолча участкашка телевизораш оттаю. Бузама учрежденеша Iалашду нахаддаш бузам лоаттабелеш хоржамий еррига документаци шин ханнахьа кхача езача дIаккховчаелгеи.

Ков. Мамаева комиссега хоам бир, респотребсоюза правлене районашка дIадахьийтад хоржамий участкаш кийчъяра эша декоративни кIадаш, эшна. Хоржамаш хулча дийнахьа хIара хоржамий участке болх беш буфеташ хургья.

СССР ОБОРОНА МИНИСТРА ПРИКАЗ

1967 ш. 23 февраль. № 32 г. Москва.

Новкъостий салтий, матросаш, сержанташ, старшинаш!

Новкъостий эпсараш, инаралаш, адмиралаш!

Запасе а отставке а боли Эскарен Флотей ветеранаш!

Тахан советски халкъо торжественно дезду Советски Эскарен ТIема-Форда Флотен 49-гIа шу дизар. Коммунистически парте хьахарча турпалдерча СССР Герзашцарча Низаша, цо кулгал а деш, сийлахьера тIема новкъ чакхбаьккхаб. Вай Даьхен моастагIашцарча тIемашка цар лаккхъийна социалистически Даймехка сийле а еш а. Советски халкъа шоаш Iалашдира чIоагIа дукхадезадалийтад, даьттан тIа бахача берригача прогрессивни нахага шоаш дезара мукIарал дайтад.

Укх шера Советски Эскарен ТIема-Форда Флотен Ди белгалдоаккх вай берригга халкъ сийлахьа юбилейна — Сийлахь-боккхача Октябрьски социалистически революце 50-гIа шу дизарга кийчлуш хилара къалашка. Коммунистически партеиа гонакъа айхха ихота а беина, советски нахадентара денга алсамбоах КПСС XXIII съездо хьалхашка оттадаь декхараш кхоачашдара болча къовсама тIаухийта низаш.

Коммунистически партеи Советски правительствои тIера ца лосташ ленински васкеташ кхоачаш а деш, низ тIабаххийта чIоагIа къовсам лоаттабу дуней халкъашта юкъера ахоккам лаьгIбара, керда дуней тIом ца хилийтара, империалистий агрессивни политикана духьал, шоай интернациональни декхара тешаме а болаш. Хадданза гIо лоаттаду халкъий нарцIатони социальни прогрессан тIехьарча дерригача низашта.

Американски империализмо вьетнамски халкъа духьал леладеча гIалахой гIулакхаша, малхбузехьен германски милитаристий реваншистски дагалаттараша, халкъашта юкъерча чIоагIIача машаран уж шоайла машаре цхьана гIулакхаш лелалдеш хиларан моастагIаша леладеча провокационни гIулакхаша — цу дерригие а машара гIулакха цIенхашттара кхерам а хулийт, дерригга советски халкъага дук Герзашцарча Низаши чIоагIIа фо хулта дIа а лех.

Коммунистически партей Советски правительствои лоам йоахкаб цо вай паччахьалкхен обороний низ чIоагIбара. Советски Герзашцарча Низаш хIанзарча хоам дIалехарий боараш тIа латт. Эскара тоалашагIча герзаца кийчдеиа хилар уж бIубезна вай Даьхен сийлахь-сийлалгьара доалнаш лоралдеш латт, коммунизм кхьалъеча советски халкъа машарера хьалхала къахьегам фо лоре а беш, хIаьта социалистически союзнехья йоаниш эскарашца цхьана къонт доала, агрессор вохаве масса хана кийча а да.

Новкъостий салтий, матросаш, сержанташ, старшинаш! Новкъостий эпсараш, инаралаш, адмиралаш! Запасех отставкех бола Эскара а Флота а ветеранаш! Дег тIара хьаькхал дувц аз шоана дерригача халкъа цIей — Советски Эскарен Форда-ТIема Флотен 49-гIа шу дизар!

Герзашцарча Низий еррига личник составо тIема а политически а цIийчом керда толамаш дахар, тIемахой дисциплина чIоагIIъер, Сийлахь-боккхача Октябрьски Социалистически Революце 50-гIа шу дизара сийна тIадийна лакха социалистически декхараш ма ма хьал а йолаш кхоачашдар дов сона.

Советски Эскарен Форда-ТIема Флотен 49-гIа шу дизар сийленца белгалдар духьа ПРИКАЗ ЛУ АЗ:

Тахан, 23 февраля, моттигерча хенах 20 сахьат даьлча вай Даьхен столице — турпала-городе Москве, союзни республикай столицашка, хIаьта цкъатта турпалаш-городашка Ленинграде, Волгограде, Севастополе, Одессе, турпала крепосте Бресте 20-за йоккхий тупаш кхоссарца салют эла.

Даькъала хилда Советски Герзашцарча Низий 49-гIа шу дизар!

Даькъала хийла йохаргйоаца халкъен эскарен барт-мьоагIо!

Сийле хийла Коммунистически парте — еррига вай толамий йоахалга вIаштIехьйоахам чихдоахачун!

СССР Оборона Министр Советски Союза Маршал
Р. МАЛИНОВСКИЙ.

ТIЕМАШКА ХЬАХИННА

Кирилл МОСКАЛЕНКО, Советски Союза маршал

Шовзткъа шу хьалха вай а Советски Даьхе лораеш цун эскари флоти латта. Шовзткъе итт шера тIема гIулакха тIа — сел митта бIаьта ихь а бац из. Цхьабакъда, шаьрбалазен атта боацаш ба. Цкъа сацна дукххазе а беттара тур дава дийнад советски салтечун Даймехкан лорабар духьа. Сийлениа кхоачашдаьд цо шиъ халкъа декхар. Гучадахьарча тIем тIа моастагIа эша а веш, халача къовсамашта юкъера кхы а дукхагIа чIоагIденна, кхы а чIоагIагIа ияьбенна делаш аравийнна лах Советий Мехка Герзашцара Низаш. Сенах латт Советски Эскара тIоъ? Сенах латт из эшалургдоаций хилара къайле? Эттара хьалха из латт, из — Советски Эскар — халкъа эскар хиларах а цун сийлахьа декхар — Советски мехка паргIато кхычарех тийша из хултен лорадергдаь хиларах а, цIаккха лаьгIа ца йолийтал Ленина парте уйла а еш из хьалхийнен леладах чIоагIлуш хьалехиен хиларах. Цунна тешал ду цун дерригача сийлахьча исторе.

Сийлахь-боккхача Октябре керда вина хьайийлай адамий истори чухье Россе болхлойи ахархойи ба дахар Iаьдал, хьахинар Советий Республика. ХIаьта цул тIехьагIа ихо бутт баьнначу гIолла Советски паччахьалкхе йиллача В. И. Ленина кулгадир Ше Эскари тIема-Форда Флоти вIашагIдоллхарах долча декрета. Из гIулакх доаза зардоалаш хилар Октябрь ют из баьлличе а дуней халкъашта юкъера реакции чухьара контрреволюции топаш а турпаш а Советий Республика йохаь дIаккхар духьа шоай низаш вIашагIтоха йолаенна хилар бахьан доаш.

Эттара хьалхара шоай турпалаш революционни хIамаш лорадерашва хьахьекхар Исковски Нарвайли йуххе. Укхаза цар парх аьнна доха дIадаьхар пролетарски революци кхень Петроград штурмаша дIалаца гIийрта кайзеровски Германе хорма тIалабькха хиина эскара дохаьеш. Из дар 1918 шера 23-ча февраля. Цу сийлахьча дехах болхлойи-ахархойи Ше Эскар хьахинна ди хилар.

Болхлойи ахархойи эттара хьалхарча паччахьалкхенах капиталистически дуненна кIалхара кIийле ше бухйоал кхаргIола уизаре кхерам лаьрIа хиннача революце моастагIаша шаргIа а елла крестови поход йоалейир къонача, цу хана чIоагIъенна хлалча кийчача Советий Республика дугхьаль. Цунна юкъе дакъа лоацаш дIантанта йийтта паччахьалкха. Интервентийи хIайтвардейски эскарийи латтув бахьар цу хана берригга а хIана бац аьнна бола хIор, аьшка рудана, бенет — Россе керттера рузкъа телаш хинна вахара доарзIаера мехка районаш дIалуаца.

Революци кIалхаръяккха аьнна къахьегамхошна тIахьехаи бир Коммунистически парте, Ленина. Къовсам гIеттар моха. Дин шера латтар тIом. Массаиена а хоийн ца из хилта чакхбьиннаб. Болхлоеии ахархоеи латтаи хиннача къонача Шеча Эскаро хIалакдир герзах тоаденна хинна интервентийи паччахьа кIайча инаралуйи эскараш, арахайсар уж советски лаьттан тIара.

Къовсамашкен тIемашкен хьалкхувра, лелалах тоалора, чIоагIIлора Ше Эскар. Цун мугIараш нахаддаш алсамдуьлар революце гIулакха эгара чIоагIагIа мутIахьа болча болхлой классен къахьегача ахархойн къонгех долча кердача низашца. Шин эскаро цхьаккха дIама кхоадаш хал къе.

Граждански тIема шерашка Шеча Эскаро талант болча командирий бIарчча плеяда, халкъа юкъера бизза бола полководцаш Iомабе а хьалкхебе а вIаштIехьдаьлар Коммунистически парте. Михаил Фрунзе, Семен Буденный, Климент Ворошилов, Михаил Тухачевский, Василий Блюхер, Григорий Котовский, Василий Чапаев, Сергей Лазо, Николай Щорс, Александр Пархоменко! Берригаш а дагарбеш валаш торо яц. Уж ба бокъонца боаа сардрехкаш, дагатьа къоабал хиина революционераш, боккъонца бола халкъа турпалаш, тешамех мутIахьеш шоай большевикий парте къертгаш.

Граждански тIема фронташка интервенташ кIайтвардейцашн хIалакбеш бохабиь боллайрра а, дукеи тIа алхха цаI мара йоаца социалистически паччахьалкхе дIадихарах йола уйла йитаьбар Советски Iаьдало моастагIашна.

Эттара бераагIа йола халонаш кхьачар советски наха доаттIача даькъа, шоллагIча дуккъ тIема шерашка. Тхьаь ихь шу хьалхагIа тийшача балхаца СССР ях летар гитлеровски Германи.

Цхьабакъда, фашисташта керте даьттарий тулалра планаш юкъаьлкхар советски тIемахой, шин правительствои Коммунистически партеи гонахьа айха хиотаденначча дерригача халкъа чIоагIIлон къонахчалон. Цхьа саг гIотташ ма мара ха хеташ берригга мехк гIоттар гонаца, дерзача моастагIчунна духьаларча тIема. ЙохаргIйоаца бIарчча цхьа тIема лагерь а хинна дIаьттар тыла фронта.

Лакхача патриотизма уйхаиа хьалхкъебоача Советски тIемахоша массане а цхьатарра хьахьекхар турпалал, майрал, Iоажалах кхераш доацаш хилар. Лоттар... ча самолетий летчикаш моастагIий танкови колоннашта юкъе чухецар шоай машенаш, тIехьара гIабоагIача шоай новкъостий аьттув балийтар духьа шоай дегIамаш духьал а уттадеш моастагIашта хев ду амбразураш дIакъовлар сатташа. ХIаьта обороне латташ даьча тIемашка тIехьара скарах, патрем кхоачаялланца, кулгаш герз хьалххаба могаш мел долча хана хатар. Сона сайна а массехкъа бIаргъ...

(Чакхдолар 2-ча оагIув тIа).

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ДЕПУТАТАЛЛА КАНДИДАТАШ ДIАЯЗБАРАХ БОЛА ХОАМ

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совете деча хоржамашта йолча хоржамий ерригача округашка дIаязбаь дуаалгIа хоржача Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета депутаталла кандидаташ.

Округий хоржамий комиссеша Лакхехьарча Совета депутатий кандидателла дIаязбаьб:

Сухарев Григорий Михайлович — ваь шу 1907. КПСС член. Къахьегама Шеча Байракха орден лелавча Грозненски мехкдаьтта институтa ректор. Кандидатура оттаяьй Къахьегама Шеча Байракха орден лелаеча Грозненски мехкдаьтта институтa студентий, профессорий, преподавателий юкъарча собране — № 1 йолча Ленински хоржамий округе гIолла.

Коновалова Мария Ивановна — яь шу 1933, парте яц, «Грозпромстрой» яхача треста № 4 йолча гIишлой-монтажни управлене штукатур я. Кандидатура оттаяьй «Грозпромстрой» яхача треста № 4 йолча гIишлой-монтажни управлене болхлой, инженерий, техникий, гIулакхерча наьха юкъарча собране — № 2 йолча Дзержински хоржамий округе гIолла.

Стасельников Виктор Исаакович — ваь шу 1922. КПСС член, Нохч-ГIалгIай паччахьалкхен педагогически институтa ректор. Кандидатура оттаяьй Нохч-ГIалгIай паччахьалкхен педагогически институтa студентийа профессорий, преподавателий юкъарча собране — № 3 йолча Ждановски хоржамий округе гIолла.

Вахаев Висий Рамазан — ваь шу 1920. КПСС член, Нохч-ГIалгIай АССР халкъа тIахьожама комитета председатель. Кандидатура оттаяьй Ленински района № 38 йолча школа хьехархойн технически персоналеи юкъарча собране — № 4 йолча Калинински хоржамий округе гIолла.

Исаева Марцара Аьсет — яь шу 1915, парте яц, Нурадилов Ханпаший цIерахча театра артистка я. Кандидатура оттаяьй Нурадилов Ханпаший актерийи технически персоналеи юкъарча собране — № 5 йолча Киевски хоржамий округе гIолла.

Лобода Александр Дмитриевич — ваь шу 1920, КПСС член, эскаре гIулакх дер. Кандидатура оттаяьй Грозненски гарнизона эскаре гIулакх лераша — № 6 йолча Краснознаменни хоржамий округе гIолла.

Рогачев Николай Филиппович — ваь шу 1927, КПСС член, «Красный молот» яхача машинаш еча завода токарь. Кандидатура оттаяьй «Красный молот» яхача машинаш еча завода болхлой, инженерий, техникий, гIулакхерча наьха юкъарча собране — № 7 йолча Красномолотовски хоржамий округе гIолла.

Боков ХьакIльша Хьажбикар — ваь шу 1935. КПСС член. КПСС Нохч-ГIалгIай обкома секретарь. Кандидатура оттаяьй № 1 йолча Грозненски городской больница медицински болхлойи технически персоналеи юкъарча собране — № 8 йолча Первомайски хоржамий округе гIолла.

Ковальчук Александр Иванович — ваь шу 1931. КПСС член, Грозненски трамвая управлене электроцеха мастер. Кандидатура оттаяьй Грозненски трамвая управлене болхлой, инженерий, техникий, гIулакхерча наьха юкъарча собране — № 9 йолча Пионерски хоржамий округе гIолла.

Оглоблин Виктор Наркисович — ваь шу 1917, парте вац, Лермонтова цIерахча драматически театра артист ва. Кандидатура оттаяьй Лермонтова цIерахча театра актерийи технически персоналеи юкъарча собране — № 10 йолча Пролетарски хоржамий округе гIолла.

Олейников Иван Денисович — ваь шу 1910, КПСС член, Къилбаседа-Кавказски промышленни района военизировании горно-спасательни даькъа штаба начальник. Кандидатура оттаяьй «Грознефтеразведка» яхача треста болхлой, инженерий, техникий, гIулакхерча наьха юкъарча собране — № 11 йолча Пушкински хоржамий округе гIолла.

Ушакова Мария Павловна — яь шу 1922, парте яц, Грозненски хIамаш тегача производствени объединене швея-мотористка я. Кандидатура оттаяьй Грозненски хIамаш тегача производствени объединене болхлой, инженерий, техникий, гIулакхерча наьха юкъарча собране — № 12 йолча Севастопольски хоржамий округе гIолла.

Шмыгинская Зоя Георгиевна — яь шу 1945, ВЛКСМ член, Грозненски ремонтно-механически завода токарь. Кандидатура оттаяьй Грозненски ремонтно-механически завода болхлой, инженерий, техникий, гIулакхерча наьха юкъарча собране — № 13 йолча Славянски хоржамий округе гIолла.

Емельянова Наталья Ивановна — яь шу 1915, КПСС член, Грозненски консервни завода болхло. Кандидатура оттаяьй Грозненски консервни завода болхлой, инженерий, техникий, гIулакхерча наьха юкъарча собране — № 14 йолча Ставропольски хоржамий округе гIолла.

Гойгова Iаддал-Хьамида Зарема — яь шу 1924, КПСС член, Нохч-ГIалгIай исторе, метта, литература Iилма-тохкама институтa йоккхагIа йола Iилман болхло. Кандидатура оттаяьй Нохч-ГIалгIай исторе, метта, литература Iилма-тохкама институтa болхлой юкъарча собране — № 15 йолча Хмельницки хоржамий округе гIолла.

Летковская Таисия Борисовна — яь шу 1918, КПСС член, Грозненски нефтемаслозавода № 18 йолча установка начальник. Кандидатура оттаяьй Грозненски нефтемаслозавода болхлой, инженерий, техникий, гIулакхерча наьха юкъарча собране — № 16 йолча Андреевски хоржамий округе гIолла.

Мартиросова Матрена Алексеевна — яь шу 1911, парте яц, «Грознефтехимремстрой» яхача треста № 1 йолча гIишлой-монтажни управлене маляр. Кандидатура оттаяьй «Грознефтехимремстрой» яхача треста № 1 йолча гIишлой-монтажни управлене болхлой, инженерий, техникий, гIулакхерча наьха юкъарча собране — № 17 йолча Верхоянски хоржамий округе гIолла.

Мишалеева Людмила Валентиновна — яь шу 1936, парте яц, Грозненски химически комбината йоккхагIа йола аппаратчица. Кандидатура оттаяьй Грозненски химически комбината болхлой, инженерий, техникий, гIулакхерча наьха юкъарча собране — № 18 йолча Выборгски хоржамий округе гIолла.

Костюченко Александр Петрович — ваь шу 1910, КПСС член, КПСС XXIII съезда цIерахча Грозненски крекинг-завода директор. Кандидатура оттаяьй КПСС XXIII съезда цIерахча Грозненски крекинг-завода болхлой, инженерий, техникий, гIулакхерча наьха юкъарча собране — № 19 йолча Заводской хоржамий округе гIолла.

Бычкова Раиса Аверьяновна — яь шу 1926, КПСС член, Къахьегама Шеча Байракха орден лелаеча Грозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода цеха начальник. Кандидатура оттаяьй Къахьегама Шеча Байракха орден лелаеча Грозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода болхлой, инженерий, техникий, гIулакхерча наьха юкъарча собране — № 20 йолча Индустриальни хоржамий округе гIолла.

Пальченков Гавриил Федорович — ваь шу 1912, КПСС член, «Грознефтехимзаводы» яхача объединене начальник. Кандидатура оттаяьй Новогрозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода болхлой, инженерий, техникий, гIулакхерча наьха юкъарча собране — № 21 йолча Кирбаски хоржамий округе гIолла.

Синельников Сергей Васильевич — ваь шу 1917, КПСС член, парте Грозненски городской комитета секретарь. Кандидатура оттаяьй «Грознефтехимзаводы» яхача объединене производственно-товарни конторе болхлой, инженерий, техникий, гIулакхерча наьха юкъарча собране — № 22 йолча Маяковски хоржамий округе гIолла.

Сидоров Николай Николаевич — ваь шу 1908, КПСС член, «Грозпромстрой» яхача треста управляющи. Кандидатура оттаяьй «Грозпромстрой» яхача треста № 8 йолча гIишлой-монтажни управлене болхлой, инженерий, техникий, гIулакхерча наьха юкъарча собране — № 23 йолча Строительни хоржамий округе гIолла.

Бакаева Казимат — яь шу 1920, парте яц, «Чечингсельстрой» яхача треста № 4 йолча гIишлой-монтажни управлене штукатур я. Кандидатура оттаяьй «Чечингсельстрой» яхача треста № 4 йолча гIишлой-монтажни управлене болхлой, инженерий, техникий, гIулакхерча наьха юкъарча собране — № 24 йолча Центральни хоржамий округе гIолла.

Дорогочинский Аким Зиновьевич — ваь шу 1912, КПСС член, Грозненски мехкдаьтта Iилма-тохкама институтe директор. Кандидатура оттаяьй Грозненски мехкдаьтта Iилма-тохкама институтa болхлой, инженерий, техникий, гIулакхерча наьха юкъарча собране — № 25 йолча Черимшевски хоржамий округе гIолла.

Кириллов Сергей Алексеевич — ваь шу 1935, КПСС член, ВЛКСМ Нохч-ГIалгIай обкома секретарь. Кандидатура оттаяьй Новогрозненски ТЭЦ-а болхлой, инженерий, техникий, гIулакхерча наьха юкъарча собране — № 26 йолча Школьни хоржамий округе гIолла.

Миронова Нина Борисовна — яь шу 1922, КПСС член, республиканска больница керттера лор. Кандидатура оттаяьй Къилбаседа-Кавказска машинаньакъа Грозненски отделене машинаньакъа больница медицински болхлойи технически персоналеи юкъарча собране — № 27 йолча Ульяновски хоржамий округе гIолла.

Исаева Нурипат — яь шу 1940, парте яц, Нохч-ГIалгIай химически завода шихта вIашагIъехкаш я. Кандидатура оттаяьй Нохч-ГIалгIай химически завода болхлой, инженерий, техникий, гIулакхерча наьха

(Чакхдолар 3-ча оагIув тIа).

23 ФЕВРАЛЬ–СОВЕТСКИ ЭСКАРЕИ ТІЕМА-ФОРДА ФЛОТЕИ ДИ

МАШАРЕРА КЪАХЬЕГАМ ЛОРАБЕШ ЛАТТАРАШ

ТІЕМАШКА ХЬАХИННА

(Чекхдаьлла. Доладар 1-ча агІо тІе).

тадайра бе бохуш грапатий кІоз а белаш бІухой фашистий танкашта дІакІелбеттахуьш. Бохуш, цхьабакъда, моастагІа чах ца воалийташ лийта.

ТІема хьалхарча кхаь шерен ах шерен гитлеровски Германе а цуй сателлитий а толамагІа долча бІукашта... ахьар дукъала лаьттар СССР эскари флоти. ШоллагІча дунен тІема эггара халагІа дола беттаниш шераш, эггара дукхагІа цІий мохкаьна хин тІемаш кхьачар Советски Геразмицарча къизаьнта доагІача дахьа. Москвана гаргакхоачача хинначи исторически тІем тІа эггара хьалха боаль дІалькккхар фашистски полчичаш аламургйоацаш хилорак йола миф. Цуя тІехьагІа Сталинграде, Орловско-Курски тІем тІа, Днепр тІа, Ленинграда юкха баьча тІем тІа... Уж а вай хоталоний эррига этапаш. Юххера а деллача хІамаш керта а хинна дІаеттар 1945 шера вай, Берлин лиххар. Хоадамболаш декхайр фашистски бІуваш, эррига гитлеровски паччахьалкхен машина.

Вай халкъо Сийлахь-боккха Даймехка тІом ааьна цІи тахІача цу тІем тІа Советски Союза паргІатон дІоІаши бахьай долаш лийта ца Іеш, вай лийтар гитлеровски оккупаце дукъа кІал нийсденнача дерригача халкъий паргІато, ирав баьлак долаш а. Советски халкъа къонгай, тІем тІарча вай моккъостий дукха цІий Іодадад Польшан Чехословакен, Болгаре а Румыне а, Венгрен Югославен лаьтташ тІа.

ПаргІатон юкъара гІулакх бахьан делаш лаьтан Франце, Итале, Бельге, кхьча европейски паччахьалкхений партизански отрядашка хиннай советски тІемахой. Вай — интернационалисташ. Ништта кхо а воал, кхо а дуй вай Ленина хьамсарча парте.

Машара кхелашка йостама гола тоха пунит а хинна дІаеттар 1945 шера фашистски Германи эш а я якхкха сийлахь-йоккха котало, овланьгара дейз хийцар дунен халкъашта юкъерча арешера кизий соотношени. Советски Союза улуь а лаьна, вежарий цхьак мугІаре а етта йолу хІаьэ кхоачашде лерхІачуьга Европа, Азе дукъха паччахьалиенаш. Социализм факъ урагІъхьийтай американски континентерча ЯпаргІатон тІайпен тІа — Кубе.

Тахьо шу совгІа ха [illegible] Сийлахь-боккха Дай-мехка тІом лаьтта. Цу юкъа хуман [illegible] вай Геразманера Низаш а.

Вай бар машаре мехх ба. Советски халкъа, поларашка долча дерригача социалистически мехкашта а санна, машар ма[ш] ла — массанена а деттагІал долаш лахкага, горедаш кхьачелга, ший къахьегама беркатдо лаьтта хоашта. Іамма, техника дегІакхувлага хІама а гучалдалза йола ІалаІа къайлевак йоашада, уж адамий гІулакхьага йехийтага.

Цхьабакъда, халахте а, дунен тІа ба кху тайпа «гІулакх» лелалеш бола нах. Цар бомбаши напалим чуетт Вьетнама партачи иІеханта, Іоамал тІаккхуь ваьхар теадаьа дезача моттигашка, сихбенна кийчлуш боахк дуңен кеза цІи дотнара. НАТО доал дерана, Малкбуьнен Германе реваншистски низаша чоьлханерча хьала тІа оттаьу дунен халкъашта юкъера гІулакхаш, нисхаш чІоагІбу. Уж эррига факташ тергал ца еш Іе йиш яц вайга. Цунухьа Советски правительстваш КПСС-ен долча хІама ду агрессивни низаша лелаеранта дукъаларба фел дІехе лакхъара, эскарен флотен йиш чІоагІдара. ХІана сацийна коммунизм хьалхе советски халкъага йиш кулийташ болча боаране лаьтт вай обороне низ.

ЭСКАРЕИ флотен бе довкх хІалзарча гаран техникан дерригга тайнаш. Советски Геразмицарча Низий кертера тайпа стратегически гІулакхашта дола ракетни бІуваш ла. Цар бола термоядерни зарядаш а боахиш бола баллистически континентанта юкъе кхувсен ракеташ планета тІа миччахьа ца яле а моллагІча объектана хІама тохолургйолаш я. Вай ракеташ кийса йолхаши юкъе тІеттталуши хилар массанена а хоаш да. Цу къьлта хьахьокх, белгала хьала. уж тІеххьарча хана СССР-е тІеххачул тІаьхьагІа Тихи океана тІарча бокъонца белгатъаьчча районе уж кхевсаро.

ТелламагІа йола тІема техника а Геразмицарча Низий кхыча тайпанашка а. Моастта мел аш ракетно-ядерни гера ла лаьттанарча, тІема-фецарча, тІема-фордаларча низий бІукашка, хиттала гІолла тІабоагІача тІема дукъаларча оборона бІукашка.

МоллагІа хакъа оаш хьавйпача а, цуй дукхагІа бола салтий массаза а Йиза юкъера школа чакхъаьккха зрелости аттестат долаш ба. Эпсарий состана юкъе шерра-шера дукхагІа хул технически инженерани кийчо йолаш бола командираши специалисташи. Ракетни бІукашка, масала, кхоаьтке пхийтте процент бараш эпсараш, инженераш, техникаш ба хІахзле а. Кхьметтел хІаиза эскаре бахкача мугІарерча салтанта юкъе а кхоаьтке итт процентага кхаччалца бария моллагІа хинна а цкъа технически специальность йолаш ба.

Чуйнина йиша, оаш латт СССР-е дезача цІейна — Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революцие шовтткъе итт шу дизар. Советски Іаьзал лаьнна ах бІаь шу дизара дикача къахьегама совгІатаца, оттаьш планаш кхоачаши тІехкхоачани арпа пакъавиха гІерташ ва хІара къахьегамхо.

СССР Геразмицарча Низий личин состав — дукхаха миллионаши дукхача къамеих болча наьах латтача советски цхьана цхьа дакъалг. Шоай социалистически Наьа-Даьхе къахинача денна иштта бала боагІача тайпара кийкъабакха кийчлуш ба тІемалой а.

Машари сатеш лорабеш тІема вахте цхьаь латташ советски тІемахой. Царна уллув посте латт гервага гІоллара вежарий — кхьча социалистически мехкий эскарий тІемахой, Варшавски Договорага гІоллара моккъостий. Капиталистически Іаьпалаш мукъа долча мехкий халкъашна шоаш лорадерех машара часовойш вах. Ца белггала бакъ за я ла. Советски салтечоа гера денаьд миччa хана а агрессор, нахха ракъанна тІаххоьдда боаш бодаш вар юзатоза из кийча кхьийтар дукъа. Цадухьа вай доккъал хУ, ца гера — бирза, шийна дукъала мел нийсденна хІама хІалакдеш доле гера — тешамерча, чІоагІача, говзача кулгий бе доллаш хилараx.

(АПН).

ИШТТА ВОХАВИР МОАСТАГІА

СИЙЛАХЬ Даймехка тІем из, [illegible] тІемехье кийбаьлкна, дукъа командир воаши лаьтта лелаш [illegible] со. ЦІаьхна [illegible] ца бІаргайначa массехк тІема эпизодех дуцарг за аз.

1941 шера октябрь бетта Ростовски областа Миус яхача хи тІа Къулбеьхьи фронта 9-гІча эскаре чуйоагІаш хинна аз кулгалду дивизи оборона лаьца латтар. Генерал Клейст верне лаьттан хинна моастагІчун танкови группа тха оборона йохаяра беррига шийнa низ тІабохийташ атакаш еш яр. 1941 шера 20-гІча октябре артиллерен анналеи новкъостаьца атака йир тхена фашисташа. МоастагІчун низ бахабеш дукъалъеттар тха оборона. Йохаьь 23 танки вийна 500 бІухон эпсари вуташ юхатІехьашка лаьлар моастагІа. Къьаста хала хьал эттар подполковника Лободина кулгалду полкa латтача обороне. Полка атака еш моастагІчун 70 танки, пехота цхьа батальони, мотоциклистий ротен яр. Цхьабакъда обороне лаьттараш противотанкови оборона дика вІаштІехьаьккха майра дукъал оттарах моастагІчун атака ехар. МоастагІчун танк хІалакьеш гранатий связка кІессар полка командира подполковника Лободина. Командира гайтача масала бІу хой дегаш уразтталир. ЦІ шоллагІчаа тІехьа хулаж я ялх моастагІчун атака юхатехар цар. Из тІом беш моастагІчун 17 танки 200 саг тарзга салтен эпсари хІалакьир цар. Цу дийнахьа 4,5 сахьат даьлча перегруппировка а я полка цІаьхха а атака йир фашисташа. ХІана полка оборона флангера тІаболабелар уж. Оборона хьалашкарча оагІорахьара чухийлха моастагІчун танкаш полка командни пункт йоха а еш тІемаца полка оборона хІоаргье гІертар. Дивизе кхьча доакъахой новкъосталца цу чоалханерча тІемий хьалера аре а яьнна керда оборона лаьцар полка. Полк тІехьашка йоалаш Копани яхача хуторе вахар полка командир подполковник Лободин. Хутар йийна немций бар. Цхьан цІен тхар тІа а вальна автомат йийца моастагІчун 20 салте вийра цо. Советски командир шаьш караятаргвеаьшта тІеххьагІа оборона а лаьца Лободин ааьгІача цІенна йоккхача топаца зажигательни снарядаш етта болабелар фашисташ. ЦІа дага доладелча тхов тІара Іо а кхоссавенна шийна тІабайллача немцашта автомат хьекхар Лободина. Патронаш дІовчаелча автомат хІа, а массех тур лаькхха тІаволавелар из моастагІашта. Цхьабакъда, массеха гІа боаккхаше пулеметни очередь кхийтта вежар.

Даьхено лакха мах бир коммуниста-командира сийлахьча гІулакхий. 1942 шера 5-гІча мая СССР Лакхехьарча Совета Президиуме подполковника Лободина посмертно Советски Союза Турпала цІи елар.

1944 шу вай Советски Эскаро масса йолча моттигашка коталонаш йоаха ха яр. Германе саттелиташ боха а баь моастагІчун территоре тІа тІом беш бар Советски Эскара бІу.

Корсунь-Шевченковски наступательни операци 1944 шера 24 январе дІайолаь 17-гІча феврале чаххаьаьккхар. Украински 1-гІчеи 2-гІчеи фронта доакъашхоша.

Корсунь-Шевченковски яхача моттиге оборона лаьца яІар йоккха фашистски группировка. Цхьайтта пехотни дивизеки цхьан моторизованни бригадахи латтар из. Цул совгІа дукхача танкови, артиллерийски, инженерни доакъашхоща чІоагІъь яр из. Украински 1-гІчеи 2-гІчеи фронта флангаш йоха а я Днепр тІа оборона лаца лерхІар моастагІчо. Из группировка йоха ца йича Буги Днестри яха хинг долча оагІорахьа наступлени е йиш йолаш бацар Советски бІухой. Корсунь-Шевченковски яхача моттиге чІоагІвенна моастагІа йохаве лаьрхІар Лакхехьарча Командоване. 25-гІча январе дена 26-гІча январе кхаччалца тІом баь цхьан готтигача моттиге моастагІчун оборона йохайир Украински II-гІча фронта мехи Эскара. Звенигородка яхача юрта оагІорахьа наступлени йолайир цар. Оборона йоха а я дІахо йола Советски бІу сецабе массехказзв гІертача хІама хилавзар моастагІчун. 26 январе Украински I-гІча фронта доакъош а цу оагІорахьа наступлени е долаелар. 28 январе шин фронта хьалхашка латташ хинна отрядаш вІашагІкхийтар. Цу дийнахьа тІом баь Корсунь-Шевченковская яхача моттиге лаьйна моастагІчун йоккхача группировкана го бир цар. Го боха а баь кертерча немецки эскарца вІашагІкхета гІерташ атакаш еш яр фашистски группировка. Советски командоване кхы дукъале а ца еш каразувла ааьна ультиматум яхьийтар гонна юкъе латаш хиннача немецки доакъашхошка. МоастагІчо тІаьйцанзар вай командоване яхьийта ультиматум.

Цул тІехьагІа вай бІукаша гона юкъе латтача моастагІчоа массанахьара наступлени йолайир. Лела-ден нагІа хулаш доагІар моастагІчун хьал. 17-гІча феврале го боха а баь 10—12 километр дІахо латтача ший бІух дІаккхета попытка йир моастагІчо. МоастагІчун дагарлар хайнача вай командоване танкови кавалерийски корпусашца чІоагІбир го. Аннацен, танкайи, дошлойи низаца моастагІ кхы юхаеттавоагІаргвоацаш йохавир. Дукха моастагІчун тІема техника кІалйисар, бІухой карабоалабир оаха цу дийнахьа. Цу дийнахьа хиннача тІом тІа со цецвоаккхаш дукха моастагІчун бІухой бобир. Ца тайпа сурт Дай-мехка тІом лаьттача юкъах сона ма хьанца гуш дар. 55 эзар моастагІчун салте вийра цу дийнахьа, 18200 саг каравоалавир. Шоашка хинна тІема герий техникен йохайир немцашта. Из операци дика чакхъяьлар бахьан долаш Буги Днестра яха хин долча оагІорахьа наступлени е вІашіІоаьллалар тха.

Операци формага а, майралга а, итогашка а хилача Сталинградайчунна тара яр. Цудухьа «Кержа Сталинград» яхана цІи йолаш юкъ ца исторе.

Из операци чакхйоаккхача дакъа лелаар аз кулгалдеш хиннача дивизо. Цу операце шоай майрал а денал а гойташ моастагІчух латаш хиннача бІаьш бола бІухошта, эпсарашта Советски Союза орденаши медалаши елар. Ништта ЦІеча Байракха орден елар сона а. Аз кулгалдеш хиннача дивизе личен состав шозза баркал яхайкадеш белгалъяьккхар СССР вооружении Низий кертерча Главнокомандующе.

Б. О. ГРИГОРОВИЧ,

хІанз отставке вола генерал-майор.

Хи кІала лела-цуна дола учебни доккхарам кхоачамде белгалъаьча районе.

ТАСС фотохроника.

МАЛГІАБИКЕРА ПОЛЬШЕ

РЕСПУБЛИКАНСКИ музее миштта кхаьний уж шоай тайкара медицински инструменташ: скальпель, тукарг?.. Миштаб цар даьнна медицински сестрай Черникова Валентина Игнатьевнай ний? Тахкачул тІехьагІа кахъо «Малгобекнефта» НПУ коммунистически къахьегама кхоалагІча промысле кхоачадир. Укхаза секретарь-машинистка йолаш болх беш я Валентина Игнатьевна Резниченко. Из я хьалха военни медсестра хинна Черникова Валя. 129-ча гвардейски краснознаменни стрелкови дивизе бІухошца МалгІабикера Польше кхаччалца яхай из халача тІема новкъа.

* * *

Са бе доалл 1943 шера кхьоалагІча октябрера «За коммунизм» яха цІеэскархой газет. «Массе а мехкий пролетарош, вІашагІкхета», яха лозунг латта дезаьа мотта кецатехад бирса дешаш: «Немецки оккупанташта — балар!» Газет — МалгІабик кхувсаш тІом лаьттача девошка Черникова Валя ший дего хьоабал а даь юкъехача 129-ча гвардейски дивизе политотдела боевой орган.

ТІема корреспондента лоаша яздаь мугІараш деш аз.. «сентябрь беттара дІайка дн. Подразделений кІилденаш йолчакхьа тІайолаелар 70 совгІа танк... Болата Іалаьмиташта дукхаьле кхалгІеттар бе йоаллаш гранатей ПТР яха топи а йолаш вола советски бІухо. Кхы дІахо юкъалар Іалаьмагаш. ДІагІоргйоаьш краснознаменни лаьттача участкаха хьалхашка латтийсар царех 18...»

Таташтен цІераш юклаш гІеттача кІурах юкъе бІаргагу сона медсестрай тІормиг кач а улаш йола хоьха йоІ. Из яр МалгІабикера йоІ Черникова Валя. Цхьаннегара яьча шоллагІвар волча йодаш доврахошта тІаух ца теббаш. Шокъетташ тІагІолла дІаух пхорч, цхьабакъда, Валя уж тероаладеча яц. ЦаІ да цунна дагадоаллар: доврахошкера сагото аттача йоаккхилгеи тІема юкъера уж хьаврбоаккилгеи...

Сарралща аьттар [illegible] доаша тІоа, цхьабакъда, моастагІо чакх-м валавзар. Дукхача хана дехь сатийса салоІа сахьаташ хьатІаэттар салташта, цхьабакъда. Валя гІулакх деш хиннача медико-санитарни батальоне салоІа ха хьатІаьаньчанцар хІанз а. Укхаза доврахой лечара бахар дукха кхоасам латтар, укхаза тІем тІа хилаьза даргдоаьчча гІулакхех — майралахи денахалаи кхуваш латтар ткъо шу дахьна йоІ.

Цул тІехьагІа — сий доацана фашисташцара краснознаменций шоллагІа тІом. Из шин дийнахьа лаьттар. ЦаІ шоллагІчоа тІехьа атакаш юхаэтташ бар бІухой, мехк, хий, гІаьле йиш а хийта. Ханах тувлаьккхаьр Черникова Валя а. Цхьабакъда, хІана уналаргъахкаар из делхаьа пхорчаш. Цун кадай чулт кІаьдаз хьоккалора йоажах, цуй дешаьна дог урауттадлара цІий кхоачадаььевна моастагІчоа лийтарий.

— ДегаоагІа сона — 1943 шера шоллагІча январе дар из, — яхаш дуаш Валентина Игнатьевнас. — Тха бІуняша, низ болаш хІама а теха, МалгІабикера арахайсар фашисташ... Эккхаваь хьалхаяьккха моастагІа я волаш, тІемаца Тамане кхаьчаь тхо «ЗІамига лаьтта» яхача цІи теллар аьгІайренах. Кхаь оагІорахьара, гобаь латташ моастагІий, бар цунна. Йиьлагіча оагІорахьа — бозоне боала форд. Цу тІа гІолла холхар тхо шоаткъе кхоалагІча шера февраль бетта.

...Буйса. Шийла фо. Форда тагІеша лаккха урагІкхувс нахи йоккхий топаши тІайола баркасаш. БІарг хьалакха йиш йоацаш етташ топаш йоллашехьа Іодоассадеш латт эггара хьалхара баркасаш. Эггара тІехьарча кемилгана боагІа меликаш. Тишленна, каст-каста теделуш доле хиндента яьвккхар морг да цариш ксмаш доассадеш доле сурт Сигалйода ракет — эррига из моттиг сийрлаэккх. Юха а боадоно дІалочкъабу денал дараш. Форда тІа терканя дог керчалеш ше хилар дин а денна, цу ший тайпарча суртага хьеж Валя. Медикашта бе болз дехьа берда йиста кІалвле болга хоа цунна.

Медсанбата хьалхара эшелон оборонал гаьнна чухахьа дІатаръелар. цунна тІаххьа — шоллагІа эшелон. Укхаза бийсанна а тІехьа хьакхуллаш бар доврахой, урагІеш бар днргаш а. Цегара боагІар цу тамашена гІайрийна Черникова Валян Пестороико Сонян. ХІаьтта хьавоалаважвар цар хала чоанаш хинна лейтенант... АьгІайрен тІа лаьтта сатем цІаьхха бозбир. Юкъача топаша лаьтта дегІала бушшийтар мехкарий, эггара хьалхе хьанийсбенача бомба цІеккха баьнача кІоага чу кхайсар уж. Йоккхий топаш листа-листа юлла аьлар. Эггара хьалха тІаьхкар «юнкерсаш». Чуйоладелар бомбаш, фордегаьара урагІоладелар хин бІоагІий. Уж яр фашистски торпедеш. ТІом болабеннача десантникаш цхьанена тІехьа шоллагІьар тохаш атакаш юхетташ бојнеи передовой гахье баьар мехкарий текха...

Календарах тувлабеннабер «ЗІамигача лаьттан» тІа. Дийнахьа — дира тІемаш, бийсанна — кемаш хьатІаваа тІема кхоачами кхачан продукташ дІаккхьош кІорладалина беш болх. Патронаш кхоиар моастагІчо. Цудухьа дийнахьа я бус а бе бола хулар медсестрайгара хирургага кхачалца йолча медико-санитарни батальона. Передовой лине тІа чоакаш ехкар, хІаьта укхаза бийсанна дІакІалхарбаха кийчбора доврахой.

Десантникаш дай санна дІатарбелар шоай хьамсарча лаьттан чІегилга тІа. Форда йистера деиз хьалбоагІача бера боса оагІоне йиь мугІарах хьалдаь цІеноши блиндажаши яр. Чухарцаьа цхьан цІенна кІал чІоагІен йоккхен подвал йоаллар. Цунах клуб йир. Сатем хила мег вьийе хелаш долча деноша кинокартинаш хьувккар укхаза, сцена тІара стихаш ешар, иллеш доахар. Иллеш доахар Валяс ше а медсанбатера цуй подругаца Ткаченко Анис, Дюжикова Натащас, Поворкова Сонис а... КІаьдбенначе бІухой денал урауттадора иллe кхы мел долча хІамочул дикагІа, кхы тІа а низ болийтар.

Селлара дукха чуетта бомбаши йоккхий топаши а лоаш, селлара атакаш юха а етташ, цхьа гІа тІехьашке а ца болаш уж ниытта латт ца ховш цецбаьнна бар фашисташ. Цул тІехьагІа, апрель бетта, фукагІамоллагІа даь а моастагІчо фордала хкосса лаьрхІар ший сабеттадоалаьь эрсий десант...

МАССАЙОЛЧА хана моастагІчун кера хиннача Безымянни дукъ тІара тІаьрмоше уллаш санна бІаргагора «ЗІамига лаьтта». Кхвана 17-гІа апрель да яхаш тхоаьрамоа уразтташ санна, цу тІара хьаволаелар листта оттаьча гаубицийи минометийи йовхьаш. Цахадаш таьта эттар «ЗІамигача лаьттан» тІа хьаьри самолет тІайоагІар... Доагар, довкъош а нинна лелий латт аьне хетар «ЗІамига лаьтта». Цу кхаь дийнахьа аккха самолеташ тІара чукхессар ах миллион килограмм бомбаш. Цхьабакъда, тІакхха а хІама хилазар фашистий дехех, шоай поэнех цхьа метр а дІахезавзар «ЗІамига лаьтта» лорадераше. Окопаш нийах мара ялазар.

Хьалхарча эшелона землянка чу цаІ шоллагІчоа тІехьа чуухар кІаьлбена медсестраш. Царех цхьабараш сатем байнача кхаь бийсанна вІашта цІенахьа са ца лоІаш болх беш хирургаш хиннача шоллагІча эшелоне дІеуцдар доврахой. шоллагІчар — передовой лине тІара хьаккуалар уж, Поворкова Сонис хьал а лаьца землянка чу хьачуаьлар Валя.

— Фу даьд цуна? — корзагІаьлар эвакотранспортни взвода командир майор Ищенко.

— Кхо бІаь грамм цІий дІаденназ, — аьнна жоп делар Сонис... ...кхыхе тІа хила чов хиннаьр цІеоскархочоа — Сиротенкона. Сихха операци а езаш яр. Шинке лаьца ера носилка... Цхьа бІаь метр мара йисацар дІаххача. Цхьабакъда, цу хана чуетта йолайир бомбаш. цу тІехьа — гІашлошта етта минаш. Ваьдеча бус цу цІерa гома юкъера вала йиш йолаш дацар. Меттахьа ца хьовш сатассерга даьлар. Сахкетем чура аьнна вар доврахо хирургий землянка чу кхьачача хана. Операци е езаш хиларал совгІа, из ца леш кІалхараьаккхар цІий а ейшар. Эшшаш йола цІий группа хилар Валяй яр. — Иззал цІий дІадалар-м хІама дацар, — доккха са даьккхар Сонис, — хала дар кхоалагІча бус гІоарал довр... доврахо тхоашца а волаш тхьоесар кхерар тхо тхоаш...

Кастта хоадамбеш бола тІом а хинна. «ЗІамига лаьтта» даьман а дІакхийтар «Доккхачох»... МалгІабикан Тамань яхача городан юкхе тІем тІа медсестрас Черникова Валяс хьийга къа тІема дин совгІатаца белгалдаьккхад.

Массеха дИ хьалхагІа Валентина Игнатьевна йійча йиха хинаб республикански музей болхлой. Ништта керда экспонаташ тІаккхийтар «Сийлахь-боккха Дай-мехка тІом» яхача экспозицега.

М. ЛЫКОВ.

ЭСКАРЕ ГІУЛАКХ ДЕШ БА ВАЙ МЕХКАХОЙ

«Новкъост военни комиссар!

Хоза а хеташ хоам бу ваха пограназставе военни гІулакх деш вола радовой Аушев Хьасана Уматгире ший декхараш махулла декагІа кхоачаш гІерташ, гавзал гойташ вай Даьхен довзонаш лорадеш хилараx.

Служба дІайоласиняча хана дена тІехдика дешаш хьавоагІа Уматгири, из ва комсомольски организаце секретара заместитель, спортсмен-разрядник. Цунна еилай бІухой денал, говзал белгалйоаккхаш луш йола «Советски эскара отличник», «ТІехдика пограничник» яха значокаш. Пограничнийи застава командоване дийттаза баркал кхайкалаьд Аушевна»

Цу лоаццача, дукха хоздаь доахача дешашта тІехьа латт хала бале а сийлахьа къахьетам, советски бІухочун денал.

Цу тайпара каьхаташ дукха ух тхо долча. Хоза хеташ, дег тІаоа баркал оалаш хаду командирашка Советски Эскаре гІулакх деш болча вай дукххача мехкахоех. Шерипов Асланбек. Нуралилов Хампаша санна болча даьй революционни традицеш йовзаш хьалкхийнача къоначa бІухоша казахашца, ерсашца, белорусашца, кхьча къамий кагирхошца цхьана сийленца кхоачашду вай социалистически Даьхе лораяра шоай воински декхар.

Вай йоккхача Даьхен массайолча моттигашка го йиш я вай республикера нах. Малхбузехьара вай довзув лорадеш тІехдика гІулакх деш ва йоккхагІа вола лейтенант Килоев ТІахІир. саьнкарча Дальневосточни гарнизоне ва вай мехкахо лейтенант И. Цороев. Шоай декхараш дикка кхоачашдеш ба зІамагІа вола сержант Горбаков Ахьмада Махьмад, зІамагІа вола сержант Хамхоев Мусий Іалихан, йоккхагІа вола матрос Юсупов Ахьмадь Іийса, радовойш Арчаков Керам - Султана Махьмад, Буззуртанов Махьмада Хьажмурад.

Вайна массанена дийзад военни моряка Дидигов Махьмада карагІдаьнна доккха гІулакх. Советски кхалсаг дехара йоаккхаш, ший ваьхара кхерамо доллашехьа новкъосташца цхьана цо бедар ший тІехка хьоа.

Эскаре гІулакх дика дарах вай бІухошта командоване дукхаза тийннай аргІагІа йоаца отпускаш. Царна юкъе ба ТІой-Юртара веаре ваха зІамагІа вола сержант Янкиев Махьмад, Джайрахьара — йоккхагІа вола сержант Гараноев Къурейш, Дошлакъий-Юртара радовой Костоев Іадзал. Наьсарера ефрейтор Бахмиев Таус. Нзьилекъонгий-Юртара зІамагІа вола сержант Колоев Іадзал ВохІаб, дукха кхыбараш а.

Дика хьоккаш ба ца вай кхуши воагІача тІехьенна. Районе дукха болх бу тІемех революционни сийлахьча традицеш тІа кагирхой хьалкхебара. Массайолча школашка дешархой вІашагІеттаху Гражданский Сийлахь - боккхача Даьхена тІемай ветеранашца, Советски Эскара бІухошца. Боккхача безамца Іомабу дешархоша Советски Эскара хьабена сийлахьа никъ, бозаш гІерт Даьхен тІема турпалаш.

И. ПАВЛЕНКО,

капитан, Наьсаран районкомота партургкомиссарова [illegible]

Учениш еш хана Истребитель-ракетоносец хьоажаьчча ракета толаш я.

ТАСС фотохроника.

ЧАПАЕВЦАШЦА ЦХЬАНА

Советски халкъо белгалдоах ший Геразмица кийчхьача Низий 49-гІа шу дизар.

Вай мехка къахьегамхоша дукха вееаш, доккхал а деш дагалуш эттара хьалхара цІе полкаши дивизеши. ХІаьта ништта граждански тІема дирача шерашка къонахчий а долаш къона Советски Іаьдал лорадеш хинна майра тІемахой а, командираш а, комиссараш а. ЦІеча Эскара турпалерча дивизеех цаІ яр В. И. Чапаев командир хинна 25-гІа стрелкови дивизи.

25-ча чапаевски дивизеца яр 1-гІа саубичин йоккхийча топий дивизион. Цу дивизионаца а волаш, 1919 шера Малхбоалехьен фронте колчаковщинтен Уральски фронте кІайказакаштен дукхьаларча походашкен тІемашкен дакъа лувцаш хинная со а. Цу хана командующех Фрунзех, РВС членах Куйбышевах, комдивах Чапаевах, комбригах Кутяковах, коммунистически бригада командирах Плясуковах, къычарех веттаненкав со се а.

Цу хана адмирал Колчак керте а волаш, Советски Россена дукъал Антанта яьча хьалхарча походо вай Даьхе хІалакьяь дІаьккхара кхераш тІоттабаьбар. Колчака кІайча эскаро эггара чІоагІагІа даьча тІемаех цхьанена дукьала лаьттар хІаьта 25-гІа Чапаевски дивизи. Уфака гаьна йоацача Краснн Яра юхе хиннача тІем тІа Чапаевски дивизена дукъал яьхаяр бирсача паччахьа инарала Каппели корпусацарча эпсарийи юнкерийи сакхарий хьисапера къназ батальонаш. Чапаевцаша йохайир из кІайгвардейски группировка. Эскарий «психически атака» йохаль дІаьккхар. 1919 шера 9 июне Уфа хьаьяьккхар. Уфа комендантала хьожавир 25-ча Чапаевски дивизе комбриг Иван Кутяков. Из тІом беш Фрунзе тІаьаьгІа гоар йийр. МоастагІчун самолета тІара теха пхо а кхийтта. Чапаева керта чов йир. хІаьта а тІоа юкъера дІаваланзар из.

Уфана юкхе Колчака эскар дохадаьчул тІехьагІа цІенхаштта салаІара уйла е а йийзанзар чапаевций. Сийлахь-йоккхача Ленина командующена М. В. Фрунзена тІадиллар го баь Уральск мукъаяккха хьем боацаш чехка бІу бохийтилга. ТІаккха чапаевски дивизега приказ делар, Уральски шаьрача арепашка гІолла тІагІойа, цига инарала Толстоя кІайгвардейски группировка йоха а йийл, го баь Уральск мукъаяккха, аьнна. 1919 шера июла юккъанцарча денашка юха а уральски шаьрача арешка гІолла болабелар чапаевций дорха тІагІоргаш. Казакий станицашта, гонахьа ІалаьматІе йаьхачa арешка гІолла хьакхалза латтар кхачча аьнна кІа. Из хьакха вад бацар. Гоннахьа кІеж йоахаш тІом латтар. Оаха тІемаца хьаькккхар шаьрача ара улла цхьа йоккха станица Сломихинская. Цецдаьлар тхо шерача кІия тІаьх аьнна йиза лаьтта цигара дибараш тхоашта. ЙаргайІча. ТІом латташ хилар бахьан долаш из цигара дІадохьалуш дацар, болхлой бахача юкъ моттигашка цу хана йоккха моцал йоллашехьа а. ТІехьашкабуьллача кІайказакаша дІа а лувцаш шоаца тІем тІа кхувлар 16—17 шу даьнна кІаьнкаш. Уж бераш цІечарех дІахетар кхерар уж. Къахьегама хазакий дукхача дезалаша шоай къонгаш, кІайча эскаре дІабахьа а ца тугаш, лечкъабора. Тхона хайр, чапаевций тІагІортам лоа а ца луш. тІехьашкабуьллача эпсараша ноаной нахара дІа а боахаш цар къона къонгаш шоаца кІайгвардейски отряде дІаккхийла хилар. Цхьан кхас — йоккхача саге, елха а елхаш, ший къона воІ кІайказакашка дІавигийта дІахеца тугаш хиннавацар. ТІаккха дакъха санна бирсвеннача эпсара хьал а даьккхав тур дийтта йийра йоккха саг-нана. Стамина хьалькхайх цун тІехьагІа дуккхача тІемахошен командирашен пуш цІагІа а ухаш, дувнаш дуар кІайгвардейцашкара пуш чІир леха. 1919 шера 6 июле Іурра оаха носилка тІа дилла дІа а дихьа, Сломихинская яхача станицана йистерча гув тІа кахкъа йистте, маьлхегахьа юхь йолаш, Іодиллар йийнача йоккхачв сага-нанa дакъа. Цу хана станицера шаьрача ара йолаелар байдда болхача кІайказакашта тІехьара тІа тІом бе йолха Пугачева Разина цІерагІа йола полкаш а со юкъе волаш хинна 1-гІа гаубични йоккхийча топий дивизион а. Йийначa наьна кертерча оагІора цІебайракхаш хьал а лаьца латтар ши тІемахо. Цу хана тхоах хІаранена дагайохар тхоай нана. ХІаьта цхьабараша шоай дагахьа, вокхар гучахьа хоаш дув а буар кІайгвардейцашка цІий а Іенадеш даь вулам царвa юкъадехха.

Тхо тІемаш а деш дІахьалхадолхар 22-гІа стрелкови дивизи болхлой дружинаш чу а йолаш го баь лаьтта город Уральск мукъаякха лаьрхІа. Кхы а цкъа, шозза тІом баьчул тІехьагІа, 1919 шера 11 июле тхона гаьнара бІаргагуш хилар го баь латтача Уральске килизий куполаши цІенной тховнаши. МоастагІчун го боха а баь, чапаевцаш городе чухьийлхар. Мукъабаьхараш а чапаевцаш а котадоно гІердбита, вІаший мархІа беттaлуш, бартеш доахаш бар.

Василий Иванович Чапаев тІеххьара бІаргавайра сона Уральске 1919 шера 12 июле, из мукъаьяьккхача шоллагІча дийнахьа. Цу дийнахьа бІуга хьожилга а къахьегамхой демонстраци а яр. КІаьдбеннай гІедбеннен бале а дегаш ураетта хинна бодхлой, кагирхой, цІеэскархой цІе байракхаши укх тайпара лоаунгаш тІаязъдаь цІе кІадаши бе а доахкаш болхар. «Даькъала хилда Советски Іаьдал!» «Даькъала хилва дунен пролетариата баьчча новкъост Ленин!» «Воабе кІайгвардейцаш!» Майда тІа латтар сихха вдаккхех хьаль трибуна. Трибуна тІа латтар Чапаев кортa бинт хьаьрчаь бар, хІана аьнча хинна чов йийрза аьннанцар. Бинташта тІехаьнахьа тихха Чапаева фуражка цхьа бахьан мара керта тІа соцаш яцар. Бос баха а кІаьдвенна а вар из, цхьабакъда, массаза а санна, эзэ тІадийха барехъа а долаш, нийсса уралаттар из, юкъ юкъе ший хочи тІехкарн нийс а деш. Цо лоаццa къамъал дир. Сийлахь-йоккхача Ленина, 1917 шера дена ше член волча Коммунистически партена, командующена М. В. Фрунзена, беррягача къахьегамхошта тейнам белар цо дукха ха алалехьа кІайгвардейцаш йохабергхилара а дерригача советски халкъийи къамийи машарера вахар долалургхилара а.

Чапаевски дивизе юха Урале гІоргІа наступлени йолайир, Гурьевa оагІонтахьа хостам а болаш, юкхера а боабаь кІайказакаш дІабаха лаьрхІа.

Ф. С. ЛИЗУНОВ,

25-ча Чапаевски дивизе тІемаво хинна Нохч-ГІалгІай педагогически институте доцент.

«СЕРДАЛО»

2-гІа агІ. 23 февраль, 1967 шу.

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ДЕПУТАТАЛЛА КАНДИДАТАШ ДIАЯЗБАРАХ БОЛА ХОАМ

(Чоьтедаьлар. Доладу 1-ча оагIо тIа).

юкъарча собрание — № 28 йолча Алексеевски хоржамий округе гIолла.

Иванов Николай Аркадьевич — ваь шу 1917, парте яц, Грозненски локомотивни тепловоза машинист ва. Кандидатура оттаьй Къилбаседа-Кавказски машиннаькъа Грозненски локомотивни депо болхлой, инженерий, техникий, гIулакхерча наьха юкъарча собрание — № 29 йолча Войковски хоржамий округе гIолла.

Дангаева Дангий Ашу — яь шу 1939, парте яц, Грозненски электромеханически завода слесарь-электромонтажник я. Кандидатура оттаьй Грозненски электромеханически завода болхлой, инженерий, техникий, гIулакхерча наьха юкъарча собрание — № 30 йолча Конотопски хоржамий округе гIолла.

Коротков Иван Максимович — ваь шу 1928, КПСС член, «Октябрьнефта» мехкдьтта промысловн управлене телемеханизированни промысла скважинашта дьтта кIал ремонт ю мастер. Кандидатура оттаьй «Октябрьнефта» мехкдьтта промысловн управлене телемеханизированни промысла болхлой, инженерий, техникий, гIулакхерча наьха юкъарча собрание — № 31 йолча Космодемьяновски хоржамий округе гIолла.

Качлишвили Николай Захарович — ваь шу 1909, КПСС член, Къилбаседа-Кавказски мехкдьтта Iилма-тохкама института директор. Кандидатура оттаьй ВНИИКАнефтегаза болхлой, инженерий, техникий, гIулакхерча наьха юкъарча собрание — № 32 йолча Котовски хоржамий округе гIолла.

Брыксин Евгений Васильевич — ваь шу 1915, КПСС член, Нохч-ГIалгIай АССР Госплана председатель. Кандидатура оттаьй «Грознефта» объединене транспортни контора болхлой, инженерий, техникий, гIулакхерча наьха юкъарча собрание — № 33 йолча Куйбышевски хоржамий округе гIолла.

Миронов Федор Васильевич — ваь шу 1924, КПСС член, Нохч-ГIалгIай АССР торговле министр. Кандидатура оттаьй «Октябрьнефта» мехкдьтта промысловн управлене болхлой Iалашон отдела болхлойн гIулакхерча наьхен юкъарча собрание — № 34 йолча Мичурински хоржамий округе гIолла.

Истрашин Петр Семенович — ваь шу 1924, КПСС член, къахьегамхой депутатий Грозненски городской Совета исполкома председатель. Кандидатура оттаьй № 2 йолча Грозненски городской больница медицински болхлойн технически персоналан юкъарча собрание — № 35 йолча Нахимовски хоржамий округе гIолла.

Бичевой Николай Иванович — ваь шу 1925, КПСС член, «Грознефтеразведка» яхача треста тохкама кIоарга бурув деттача Октябрьски контора эоккагIа вола бурув деттара мастер. Кандидатура оттаьй «Грознефтеразведка» яхача треста тохкама кIоарга бурун деттача Октябрьски контора болхлой, инженерий техникий, гIулакхерча наьха юкъарча собрание — № 36 йолча Новопромысловски хоржамий округе гIолла.

Алмазов Iеддалий Илез — ваь шу 1899, КПСС член, Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель. Кандидатура оттаьй «Октябрьнефта» мехкдьтта промысловн управлене болхлой, инженерий, техникий, гIулакхерча наьха юкъарча собрание — № 37 йолча Октябрьски хоржамий округе гIолла.

Гуреев Петр Яковлевич — ваь шу 1912, КПСС член, Нохч-ГIалгIай АССР финансай министр. Кандидатура оттаьй Грозненски къора-меттазача берий школа хьехархойн технически персоналан юкъарча собрание — № 38 йолча Свердловски хоржамий округе гIолла.

Асхабалиев Асхаб-Iалий Ахьмад — ваь шу 1917, КПСС член, къахьегамхой депутатий Октябрьски районин Совета исполкома председатель. Кандидатура оттаьй Къилбаседа-Кавказски машиннакъа Грозненски отделене болхлой, инженерий, техникий, гIулакхерча наьха юкъарча собрание — № 39 йолча Спартаковски хоржамий округе гIолла.

Баканова Раиса Петровна — яь шу 1938, КПСС член, Грозненски вагонни депо строгальщица. Кандидатура оттаьй Къилбаседа-Кавказски машиннакъа Грозненски вагонни депо болхлой, инженерий, техникий, гIулакхерча наьха юкъарча собрание — № 40 йолча Урицки хоржамий округе гIолла.

Абдулаева Якъуба Малика — яь шу 1939, ВЛКСМ член. «Октябрьнефта» мехкдьтта промысловн управлене гIишлой-монтажни участка маляр. Кандидатура оттаьй «Октябрьнефта» мехкдьтта промысловн управлене гIишлой-монтажни участка болхлой, инженерий, техникий, гIулакхерча наьха юкъарча собрание — № 41 йолча Ханпаша Нурадиловски хоржамий округе гIолла.

Саленко Григорий Васильевич — ваь шу 1914, КПСС член, КПСС Нохч-ГIалгIай обкомерча партийни комиссе председатель. Кандидатура оттаьй «Трансмаш» яхача завода болхлой, инженерий, техникий, гIулакхерча наьха юкъарча собрание — № 42 йолча Бутенковски хоржамий округе гIолла.

Апряткин Семен Семенович — ваь шу 1911, КПСС член, КПСС Нохч-ГIалгIай обкома хьалхара секретарь. Кандидатура оттаьй «Старогрознефта» мехкдьтта промысловн управлене № 2 йолча мехкдьтта промысла болхлой, инженерий, техникий, гIулакхерча наьха юкъарча собрание — № 43 йолча Горьковски хоржамий округе гIолла.

Иванова Ольга Павловна — яь шу 1928, парте яц, «Старогрознефта» мехкдьтта промысловн управлене № 1 йолча промысла мехкдьтта дахара оператор. Кандидатура оттаьй «Старогрознефта» мехкдьтта промысловн управлене № 1 йолча мехкдьтта промысла болхлой, инженерий, техникий, гIулакхерча наьха юкъарча собрание — № 44 йолча Заводски хоржамий округе гIолла.

Магомадов Мухьади — ваь шу 1930, КПСС член, «Старогрознефта» мехкдьтта промысловн управлене № 4 йолча «Правобережное» яхача промысла мехкдьтта дахара мастер. Кандидатура оттаьй «Старогрознефта» мехкдьтта промысловн управлене транспортни контора болхлой, инженерий, техникий, гIулакхерча наьха юкъарча собрание — № 45 йолча Карпински хоржамий округе гIолла.

Елисов Борис Кузьмич — ваь шу 1925, КПСС член, Нохч-ГIалгIай АССР общественни порядок лоравра министр. Кандидатура оттаьй Эскара, Авиаце, Флота Новкъостлен Добровольни обществана (СССР ДОСААФ) Грозненски дешара авиационни центра болхлой юкъарча собрание — № 46 йолча Катаямовски хоржамий округе гIолла.

Золотухина Александра Григорьевна — яь шу 1925, парте яц. Старопромысловски района № 10 йолча юкъерча школа хьехархо. Кандидатура оттаьй Старопромысловски района № 10 йолча юкъерча школа хьехархойн технически персоналан юкъарча собрание — № 47 йолча Кировски хоржамий округе гIолла.

Гриня Тимофей Георгиевич — ваь шу 1926, КПСС член. «Старогрознефта» мехкдьтта промысловн управлене тохкама кIоарга бурув деттача конторе буровой мастер. Кандидатура оттаьй «Старогрознефта» мехкдьтта промысловн управлене тохкама кIоарга буруш деттача контора болхлой, инженерий, техникий, гIулакхерча наьха юкъарча собрание — № 48 йолча Нефтемайски хоржамий округе гIолла.

Шиманская Александра Петровна — яь шу 1944, ВЛКСМ член. «Электроприбор» яхача завода сборщица. Кандидатура оттаьй «Электроприбор» яхача завода болхлой, инженерий, техникий, гIулакхерча наьха юкъарча собрание — № 49 йолча Пугачевски хоржамий округе гIолла.

Белаев Олег Семенович — ваь шу 1917, КПСС член, КПСС Нохч-ГIалгIай обкома организационно-партийни балха отдела заведующи. Кандидатура оттаьй «Старогрознефта» мехкдьтта промысловн управлене № 3 йолча мехкдьтта промысла болхлой, инженерий, техникий, гIулакхерча наьха юкъарча собрание — № 50 йолча Ташкалински хоржамий округе гIолла.

Арсаева Малика — яь шу 1938, парте яц, «Лермонтовский» совхоза доярка я. Кандидатура оттаьй Ачхой-Мартана района «Лермонтовский» совхоза белхлойн гIулакхерча наьхен юкъарча собрание. — № 51 йолча Ачхой-Мартановски хоржамий округе гIолла.

Русин Василий Федорович — ваь шу 1918, КПСС член, КПСС Ачхой-Мартана райкома секретарь. Кандидатура оттаьй Ачхой-Мартана района Бумуте бахача наьха юкъарча собрание — № 52 йолча Баьмутски хоржамий округе гIолла.

Чагаев Хьасаин Iимран — ваь шу 1935, КПСС член, «Лермонтовский» совхоза хьажкIаш леладеча звено звеньевой. Кандидатура оттаьй Ачхой-Мартана района ВаларгатIерча наьха юкъарча собрание — № 53 йолча Валериковски хоржамий округе гIолла.

Гамагаева Якита — яь шу 1933, парте яц, «Самашкинский» совхоза доярка. Кандидатура оттаьй Ачхой-Мартана района Закан-Юрта бахача наьха юкъарча собрание — № 54 йолча Закан-Юртовски хоржамий округе гIолла.

Эсамбаев IаьлсолтIий Махьмуд — ваь шу 1920, парте яц, Нохч-ГIалгIай пачхьалкхен филармоне артист ва. Кандидатура оттаьй Ачхой-Мартана района Коатар-Юртарча юкъерча школа хьехархойн технически персоналан юкъарча собрание — № 55 йолча Коатыр-Юртовски хоржамий округе гIолла.

Аяхастов Iисий Дауд — ваь шу 1934, КПСС членалла кандидат, «Новосельский» совхоза бригадир. Кандидатура оттаьй Ачхой-Мартана района «Новосельский» совхоза болхлойн гIулакхерча наьхен юкъарча собрание — № 56 йолча Новосельски хоржамий округе гIолла.

[illegible] Сапият — яь шу 1937, парте яц, СаьмуIашкарча сомий консервай завода сом кхехкабер я. Кандидатура оттаьй Ачхой-Мартана района СаьмуIашкарча сомий консервай завода болхлой, инженерий, техникий, гIулакхерча наьха юкъарча собрание — № 57 йолча Самашкински хоржамий округе гIолла.

Матаева Алет — 1918 шера яь, парте йоаца Кирова цIерагIча юртбоахама артела доярка. № 58 йолча Белгатойски хоржамий округе гIолла кандидатура оттаьй Ведана района Кирова цIерагIча юртбоахама артела колхозхой юкъарча собрание.

Сидиева Сайдахьмада Зарван — 1933 шера яь, КПСС член йола Ленина цIерагIча юртбоахама артела доярка. № 59 йолча Веденски хоржамий округе гIолла кандидатура оттаьй Ленина цIерагIча юртбоахама артела, колхозхой юкъарча собрание.

Ибраев Сайдай Саид-Эмин — 1926 шера ваь, КПСС член вола КПСС Ведана райкома секретарь. № 60 йолча Махкетински хоржамий округе гIолла кандидатура оттаьй Ведана района МахкетIерча гражданий юкъарча собрание.

Юсупов Аюб — 1927 шера ваь, КПСС член вола XXII партсъезда цIерагIча юртбоахама артела шурий-товарни ферма заведующи. № 61 йолча Ца-Веденски хоржамий округе гIолла кандидатура оттаьй Ведана района XXII партсъезда цIерагIча юртбоахама артела колхозхой юкъарча собрание.

Оленина Нина Васильевна — 1926 шера яь, КПСС член йола Ермоловски коа тIарча оалхазарий совхоза птичница. № 62 йолча Алхан-Калински хоржамий округе гIолла кандидатура оттаьй Грозненски района Ермоловски коа тIарча оалхазарий совхоза болхлойн гIулакхерча наьхен юкъарча собрание.

Яценко Анна Петровна — 1931 шера яь, парте йоаца 1 Мая цIерагIча юртбоахама артела доярка. № 63 йолча Кень-Юртовски хоржамий округе гIолла кандидатура оттаьй Грозненски района 1 Мая цIерагIча юртбоахама артела колхозхой юкъарча собрание.

Абдусаламов Iабдусалама ШаIи — 1921 шера ваь, КПСС член вола «Советская Россия» яхача юртбоахама артела правление председатель. № 64 йолча Комсомольски хоржамий округе гIолла кандидатура оттаьй Грозненски района «Советская Россия» яхача юртбоахама артела колхозхой юкъарча собрание.

Горошко Николай Антонович — 1915 шера ваь, КПСС член вола Грозненски шурта бохкама районни производственни управлене начальник. № 65 йолча Куларински хоржамий округе гIолла кандидатура оттаьй Грозненски района № 1 йолча шурий совхоза болхлойн гIулакхерча наьхен юкъарча собрание.

Шаго Даниил Павлович — 1911 шера ваь, КПСС член вола Грозненски шурий совхоза директор. № 66 йолча Победински хоржамий округе гIолла кандидатура оттаьй Грозненски района Грозненски шурий совхоза болхлойн гIулакхерча наьхен юкъарча собрание.

Шахбиева Iабдурахьмана Роза — 1936 шера яь, парте йоаца Горячеисточненски племенной совхоза доярка. № 67 йолча Правобережни хоржамий округе гIолла кандидатура оттаьй Горячеисточненски племенной совхоза болхлойн гIулакхерча наьхен юкъарча собрание.

Эсамбаева Мухтара Тамара — 1922 шера яь, КПСС член йола къахьегамхой депутатий Грозненски районин Совета исполкома председатель. № 68 йолча Старо-Атагински хоржамий округе гIолла кандидатура оттаьй Грозненски района «Атагинский» совхоза болхлойн гIулакхерча наьхен юкъарча собрание.

Умаханова Бакаша Хеди — 1937 шера яь, КПСС член йола № 3 йолча сомий-баьцдаарий совхоза баьцдараш леладеча бригада звеньевая. № 69 йолча Старо-Сунженски хоржамий округе гIолла кандидатура оттаьй Грозненски района № 3 йолча сомий-баьцдаарий совхоза болхлойн гIулакхерча наьхен юкъарча собрание.

Супрунов Юрий Васильевич — 1923 шера ваь, КПСС член вола КПСС Грозненски райкома секретарь. № 70 йолча Толстов-Юртовски хоржамий округе гIолла кандидатура оттаьй Грозненски района Старо-Юртовски коа тIарча оалхазарий совхоза болхлойн гIулакхерча наьхен юкъарча собрание.

Крыжановский Лев Борисович — 1917 шера ваь, КПСС член вола эскера гIулакхера саг. № 71 йолча Чечен-Аульски хоржамий округе гIолла кандидатура оттаьй Грозненски района Нохч-ГIалгIай пачхьалкхен юртбоахама опытни отдаце болхлой, Iилман болхлой, гIулакхерча наьха юкъарча собрание.

Гачаев Хусен — 1934 шера ваь, КПСС член вола «Гудермесский» совхоза кхаш леладеча бригада бригадир. № 72 йолча Брагунски хоржамий округе гIолла кандидатура оттаьй «Гудермесский» совхоза болхлойн гIулакхерча наьхен юкъарча собрание.

Яковлева Зинаида Леонидовна — 1940 шера яь, парте йоаца Гудермесска медико-инструментальни завода полировщица. № 73 йолча Гудермесски-Заводской хоржамий округе гIолла кандидатура оттаьй Гудермесски медико-инструментальни завода болхлой, инженерно-технически болхлой, гIулакхерча наьха юкъарча собрание.

Турлов Iаьлаха Руслан — 1923 шера ваь, КПСС член вола Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совета председатела заместитель. № 74 йолча Гудермесски хоржамий округе гIолла кандидатура оттаьй Къилбаседа-Кавказски машинникъа Грозненски отделене Гудермесски наькъа дистанце болхлой, инженерно-технически болхлой, гIулакхерча наькъа юкъарча собрание.

Даншаева Земе Напу — 1940 шера яь, парте йоаца Гудермесски городской бытовой комбината закройщица. № 75 йолча Деповской хоржамий округе гIолла кандидатура оттаьй Гудермесски городской бытовой комбината болхлойн гIулакхерча наьхен юкъарча собрание.

Качин Иван Петрович — 1907 шера ваь, КПСС член вола Къилбаседа-Кавказски машинникъа Грозненски отделене начальник. № 76 йолча Железнодорожни хоржамий округе гIолла кандидатура оттаьй Къилбаседа-Кавказски машинникъа Гудермес станце болхлой, инженерно-технически болхлой, гIулакхерча наьха юкъарча собрание.

Муцуева Хажар — 1932 шера яь, парте йоаца «Кавказ» яхача юртбоахама артела спекла леладеча звено звеньевая. № 77 йолча Кошкельдински хоржамий округе гIолла кандидатура оттаьй Гудермесски района «Кавказ» яхача юртбоахама артела колхозхой юкъарча собрание.

Назаров Виктор Борисович — 1921 шера ваь, КПСС член вола «Грознефта» объединение начальник. № 78 йолча Новогрозненски хоржамий округе гIолла кандидатура оттаьй «Октябрьнефта» мехкдьтта промысловн управлене Гудермесски промысла болхлой, инженерно-технически болхлой, гIулакхерча наьха юкъарча собрание.

Чайкин Анатолий Анатольевич — 1916 шера ваь, КПСС член вола КПСС Гудермесски горкома секретарь. № 79 йолча Суворов-Юртовски хоржамий округе гIолла кандидатура оттаьй Гудермесски района «Новогрозненский» комсий совхоза болхлойн гIулакхерча наьхен юкъарча собрание.

Льяиев Оарцхой Ахьмад — 1921 шера ваь, КПСС член вола «Алханчуртский» совхоза директор. № 80 йолча Ачалукски хоржамий округе гIолла кандидатура оттаьй МалгIабика района «Алханчуртский» совхоза болхлойн гIулакхерча наьхен юкъарча собрание.

Мальсагова ИсмаIалий Тамара — 1921 шера яь, парте йоаца города МалгIабика № 3 йолча юкъерча школа хьехархо. № 81 йолча Малгобекски хоржамий округе гIолла кандидатура оттаьй города МалгIабика № 3 йолча юкъерча школа хьехархойн технически персоналан юкъарча собрание.

Кокова Александра Ильинична — 1929 шера яь, парте йоаца «Кавказ» яхача юртбоахама артела ветеринарни фельдшер. № 82 йолча Промысловски хоржамий округе гIолла кандидатура оттаьй МалгIабика района «Кавказ» яхача юртбоахама артела колхозхой юкъарча собрание.

Сапько Давид Прокофьевич — 1918 шер ваь, КПСС член вола КПСС Малгобекски райкома секретарь. № 83 йолча Пседахски хоржамий округе гIолла кандидатура оттаьй МалгIабика района «Ингушский» совхоза болхлойн гIулакхерча наьхен юкъарча собрание.

Шабельникова Надежда Михайловна — 1926 шера яь, парте йоаца «Малгобекнефть» мехкдьтта промысловн управлене Ленина орден лелаеча № 1 йолча мехкдьтта промысла мехкдьтта дахара оператор. № 84 йолча Чкаловски хоржамий округе гIолла кандидатура оттаьй «Малгобекнефта» мехкдьтта промысловн управлене Ленина орден лелаеча № 1 йолча мехкдьтта промысла болхлой, инженерно-технически болхлой, гIулакхерча наьха юкъарча собрание.

Гудантова Бека Лариса — 1928 шера яь, КПСС член йола Къахьегама Цlеча Байракха орден йолча Грозненски мехкдьтта института йоккхагIйола хьехархо. № 85 йолча Гвардейски хоржамий округе гIолла кандидатура оттаьй Надтеречни района «Братский» комсий совхоза болхлойн гIулакхерча наьхен юкъарча собрание.

Лукин Александр Васильевич — 1926 шера ваь, КПСС член вола «Горскнефта» мехкдьтта промысловн управлене мехкдьтта дахара мастер. № 86 йолча Горагорски хоржамий округе гIолла кандидатура оттаьй «Горскнефта» мехкдьтта промысловн управлене болхлой, инженерно-технически болхлой, гIулакхерча наьха юкъарча собрание.

Мутаев Еседа Ваха — 1942 шера ваь, ВЛКСМ член вола «Озерный» комсий совхоза кометащ леладеча бригада бригадир. № 87 йолча Знаменски хоржамий округе гIолла кандидатура оттаьй Надтеречни района «Озерный» комсий совхоза болхлойн гIулакхерча наьхен юкъарча собрание.

Хадиев Якуп — 1931 шера ваь, парте йоаца «Верхне-Наурский» комсий совхоза тракторист. № 88 йолча Мекен-Юртовски хоржамий округе гIолла кандидатура оттаьй Надтеречни района «Верхне-Наурский» комсий совхоза болхлойн гIулакхерча наьхен юкъарча собрание.

Ахмарова Жуннда Яхийта — 1940 шера яь, ВЛКСМ член йола «Надтеречный» комсий совхоза доярка. № 89 йолча Надтеречни хоржамий округе гIолла кандидатура оттаьй «Надтеречный» комсий совхоза болхлойн гIулакхерча наьхен юкъарча собрание.

Сидельников Сергей Степанович — 1913 шера ваь, КПСС член вола Нохч-ГIалгIай облсовпрофа председатель. № 90 йолча Гамурзиевски хоржамий округе гIолла кандидатура оттаьй Наьсарен района «Назрановский» совхоза болхлойн гIулакхерча наьхен юкъарча собрание.

Шаухалова Iасолта Золовбан — 1938 шера яь, парте йоаца «Октября 40 шу» яхача совхоза доярка. № 91 йолча Кантышевски хоржамий округе гIолла кандидатура оттаьй Наьсарен района «Октября 40 шу» яхача совхоза болхлойн гIулакхерча наьхен юкъарча собрание.

Латырова Iабдулай Роза — 1938 шера яь, парте йоаца Наьсарен-Вокзалерча № 2 йолча юкъерча школа дешара дакъа заведующи. № 92 йолча Назрановски хоржамий округе гIолла кандидатура оттаьй Наьсарен-Вокзалерча № 2 йолча юкъерча школа хьехархойн технически персоналан юкъарча собрание.

Саралиева Хьамида Лима — 1941 шера яь, парте йоаца Наьсарен «Электроинструмент» яхача завода обмотчица. № 93 йолча Назрановски Заводской хоржамий округе гIолла кандидатура оттаьй Наьсарен-Вокзалерча «Электроинструмента» яхача завода болхлой, инженерно-технически болхлой, гIулакхерча наьха юкъарча собрание.

Слюсарев Алексей Миронович — 1918 шера ваь, КПСС член вола Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совета председатела заместитель. № 94 йолча Насыр-Кортовски хоржамий округе гIолла кандидатура оттаьй Наьсарен района Насыр-Кертерча гражданий юкъарча собрание.

Барханоева Жабраила Лиза — 1938 шера яь, — парте йоаца «Назрановский» совхоза болхло. № 95 йолча Плиевски хоржамий округе гIолла кандидатура оттаьй Наьсарен района Яндарерча гражданий юкъарча собрание.

Льянов Мациарипа Умалат — 1931 шера ваь, КПСС член вола Наьсарен районин юрта боахама производственни управлене начальник. № 96 йолча Сурхахински хоржамий округе гIолла кандидатура оттаьй Наьсарен района СурхотIерча гражданий юкъарча собрание.

Албогачиева Оардхой АзтагIа — 1914 шера яь, парте йоаца «Экажевский» совхоза механизированни звено звеньевой. № 97 йолча Экажевски хоржамий округе гIолла кандидатура оттаьй Наьсарен района «Экажевский» совхоза болхлойн гIулакхерча наьхен юкъарча собрание.

Гусева Мария Федоровна — 1926 шера яь, парте йоаца «Советская Россия» яхача совхоза массаш леладеча бригада бригадир. № 98 йолча Алпатовски хоржамий округе гIолла кандидатура оттаьй Наурски района «Советская Россия» яхача комсий совхоза болхлойн гIулакхерча наьхен юкъарча собрание.

Пожидаев Василий Павлович — 1916 шера ваь, КПСС член вола КПСС Наурски райкома секретарь. № 99 йолча Ищерски хоржамий округе гIолла кандидатура оттаьй Наурски района «Победа» яхача комсий совхоза болхлой гIулакхерча наьхен юкъарча собрание.

Никонова Елена Харлампьевна — 1937 шера яь парте йоаца «Калиновский» комсий совхоза комсаш леладеча бригада бригадир. № 100 йолча Калиновски-Поселкови хоржамий округе гIолла кандидатура оттаьй Наурски района «Калиновский» комсий совхоза болхлойн гIулакхерча наьхен юкъарча собрание.

Остапенко Алексей Владимирович — 1917 шера ваь, парте йоаца Ленина цIерагIча юртбоахама артела тракторист. № 101 йолча Калиновски Сельски хоржамий округе гIолла кандидатура оттаьй Наурски района Ленина цIерагIча юртбоахама артела колхозхой юкъарча собрание.

Чалиев Алсбика Осман — 1913 шера ваь, КПСС член [illegible] КПСС Нохч-ГIалгIай обкома шоллагIа секретарь. № 102 йолча Мекенски хоржамий округе гIолла кандидатура оттаьй Наурски района «Россия» яхача юртбоахама артела колхозхой юкъарча собрание.

Сагаев Саги Шамсуддин — 1913 шера ваь, КПСС член вола «Грозно» яхача производственно-совхозни объединение начальник. № 103 йолча Наурски хоржамий округе гIолла кандидатура оттаьй Наурски района Калинина цIерагIча комсий совхоза болхлойн гIулакхерча наьхен юкъарча собрание.

Дантаева Куцу — 1942 шера яь, КПСС член йола Ханпаша Нурадилова цIерагIча юртбоахама артела Iаьсий леладер. № 104 йолча Беноевски хоржамий округе гIолла кандидатура оттаьй Ножай-Юрта района Ханпаша Нурадилова цIерагIча юртбоахама артела колхозхой юкъарча собрание.

Абуезидова Буку — 1937 шера яь, парте йоаца. Асланбек Шерипова цIерагIча юртбоахама артела хьажкIаш леладеча звено звеньевая. № 105 йолча Галайтински хоржамий округе гIолла кандидатура оттаьй Ножай-Юрта района Асланбек Шерипова цIерагIча юртбоахама артела колхозхой юкъарча собрание.

Мамаев Iаблулхьажий Махьмад — 1924 шера ваь, КПСС член вола Нохч-ГIалгIай Респотребсоюза правление председатель. № 106 йолча Зандакски хоржамий округе гIолла кандидатура оттаьй Ножай-Юрта района Гагарина цIерагIча юртбоахама артела колхозхой юкъарча собрание.

Исаева Курсум — 1940 шера яь, ВЛКСМ член. Калинина цIерагIча юртбоахама артела хьажкIаш леладеча звено звеньевая. № 107 йолча Ножай-Юртовски хоржама округе гIолла кандидатура оттаьй Ножай-Юрта района Калинина цIерагIча юртбоахама артела колхозхой юкъарча собрание.

Янгулбаев Альмада Ваха — 1926 шера ваь, КПСС член, КПСС Ножай-Юрта райкома секретарь. № 108 йолча Саясановски хоржама округе гIолла кандидатура оттаьй Ножай-Юрта района Орджоникидзе цIерагIча юртбоахама артела колхозхой юкъарча собрание.

Идрисов Хасмахьмад — 1912 шера ваь, парте йоаца, «Заветы Ильича» яхача юртбоахама артела хьажкIаш леладеча звено звеньевой. № 109 йолча Ялхой-Мохковски хоржама округе гIолла кандидатура оттаьй Ножай-Юрта района «Заветы Ильича»-яхача юртбоахама артела колхозхой юкъарча собрание.

Бакаева Денильбека Супьян — 1928 шера ваь, парте йоаца, Ленина цIерагIча юртбоахама артела тракторист. № 110 йолча Асланбек-Шериповски хоржама округе гIолла кандидатура оттаьй Советски района Ленина цIерагIча юртбоахама артела колхозхой юкъарча собрание.

Тазурканов Iайсай Алмат — 1925 шера ваь, парте йоаца, Кирова цIерагIча юртбоахама артела доярка. № 111 йолча Борзоевски хоржама округе гIолла кандидатура оттаьй Советски района Кирова цIерагIча юртбоахама артела колхозхой юкъарча собрание.

Дабаева Товкан — 1924 шера яь, парте йоаца, «Новая жизнь» яхача юртбоахама артела хьажкIаш леладеча звено звеньевая. № 112 йолча Советски хоржама округе гIолла кандидатура оттаьй Советски района «Новая жизнь» яхача юртбоахама артела колхозхой юкъарча собрание.

Савенова Пелагея Ивановна — 1927 шера яь, парте йоаца, XX партсъезда цIерагIча юртбоахама артела доярка. № 113 йолча Ассински хоржама округе гIолла кандидатура оттаьй Сунженски района XX партсъезда цIерагIча [illegible] колхозхой юкъарча собрание.

[illegible] Юрий [illegible] — [illegible] шера ваь, [illegible] газобензинови заводе компрессорни станце машиниста гIонча. № 114 йолча Карабулакски хоржама округе гIолла кандидатура оттаьй Карабулакски газобензинови завода болхлойн, инженерно-технически болхлойн, гIулакхерча наьхен юкъарча собрание.

Жилякова Мария Ивановна — 1925 шера яь, КПСС член. «Ассинский» совхоза бьаьцдараш леладера бригада звеньевая. № 115 йолча Коммунистически хоржама округе гIолла кандидатура оттаьй Сунженски районерча «Ассинский» совхоза болхлойн гIулакхерча наьхен юкъарча собрание.

Ипаев Хьалиев Султан — 1909 шера ваь, КПСС член, депутатий къахьегамхой Сунженски районин Совета исполкома председатель. № 116 йолча Красноармейски хоржама округе гIолла кандидатура оттаьй Сунженски района Сунженски хий дехкача системой управлене болхлойн, инженерно-технически болхлойн, гIулакхерча наьхен юкъарча собрание.

Варламенко Василий Вениаминович — 1926 шера ваь, КПСС член, КПСС Сунженски райкома секретарь. № 117 йолча Нестеровски хоржама округе гIолла кандидатура оттаьй Сунженски района «Путь к коммунизму» яхача юртбоахама артела колхозхой юкъарча собрание.

[illegible] Василий Ильич — 1918 шера ваь, КПСС член, «[illegible]» юртбоахама артела председатель. № 118 йолча Орджоникидзевски хоржама округе гIолла кандидатура оттаьй Сунженски района «Победа» яхача юртбоахама артела колхозхой юкъарча собрание.

[illegible] Iаздалий Хамист — 1935 шера яь, парте йоаца, Орджоникидзе цIерагIча юртбоахама артела доярка. № 119 йолча Первомайски хоржамий округе гIолла кандидатура оттаьй Сунженски района Орджоникидзе цIерагIча юртбоахама артела колхозхой юкъарча собрание.

Магаров Баймурзан Хаузлий — 19[illegible] шера ваь, парте йоаца. Ленина цIерагIча юртбоахама артела член. № 120 йолча Серноводски хоржама округе гIолла кандидатура оттаьй Сунженски района Ленина цIерагIча юртбоахама артела юкъарча собрание.

[illegible] Зинаида Александровна — 1929 шера яь, парте йоаца. XIX партсъезда цIерагIча юртбоахама артела бьаьцдараш [illegible] бригада звеньевая. № 121 йолча Троицки хоржама округе гIолла кандидатура оттаьй Сунженски района XIX партсъезда цIерагIча юртбоахама артела колхозхой юкъарча собрание.

Алуева Ибрахьiама Алмат — 1926 шера яь, парте йоаца. Мичурина цIерагIча совхоза доярка. № 122 йолча Алхазуровски хоржама округе гIолла кандидатура оттаьй Урус-Мартана района Мичурина цIерагIча совхоза болхлойн гIулакхерча наьхен юкъарча собрание.

Катерманов Дене Оалхазар — 1934 шера ваь, КПСС член. «Красноармейский» совхоза тракторни бригада бригадир. № 123 йолча Алхан-Юртовски хоржама округе гIолла кандидатура оттаьй Урус-Мартана района «Красноармейский» совхоза болхлойн гIулакхерча наьхен юкъарча собрание.

Гехаев Шаисте Шамсолта — 1932 шера ваь, КПСС член, къахьегамхой депутатий Урус-Мартана районин Совета исполкома председатель. № 124 йолча Гехински хоржама округе гIолла кандидатура оттаьй Урус-Мартана района «Гехинский» совхоза болхлойн гIулакхерча наьхен юкъарча собрание.

Исраилова Айой Халипат — 1927 шера яь, КПСС членалла кандидат, «Красноармейский» совхоза трактористка. № 125 йолча Гойтински хоржама округе гIолла кандидатура оттаьй Урус-Мартана района «Красноармейский» совхоза болхлойн гIулакхерча наьхен юкъарча собрание.

Гишаева Закай Тамара — 1939 шера яь, парте йоаца, «Горец» совхоза доярка. № 126 йолча Гойски хоржама округе гIолла кандидатура оттаьй Урус-Мартана района «Горец» совхоза болхлойн гIулакхерча наьхен юкъарча собрание.

Ахматова Солтмурада Раиса — 1928 шера яь, КПСС член. Нохч-ГIалгIай АССР советски писателий Союза правление председатель. № 127 йолча Грушевски хоржама округе гIолла кандидатура оттаьй Урус-Мартана района «Горец» совхоза болхлойн гIулакхерча наьхен юкъарча собрание.

Гайрбеков ГIайрбика Муслим — 1911 шера ваь, КПСС член, Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совета председатель. № 128 йолча Мичурински хоржама округе гIолла кандидатура оттаьй Урус-Мартана района Мичурина цIерагIча совхоза болхлойн гIулакхерча наьхен юкъарча собрание.

Малютина Клавдия Павловна — 1915 шера яь, парте йоаца, № 1 йолча Урус-Мартана юкъерча школа хьехархо. № 129 йолча Урус-Мартана хоржама округе гIолла кандидатура оттаьй просвещени, лакхара школа, Iилман учреждений болхлой Урус-Мартана района профессиональни организаце.

Бурмистров Константин Дмитриевич — 1926 шера ваь, КПСС член. Нохч-ГIалгIай АССР прокурор. № 130 йолча Шалажински хоржама округе гIолла кандидатура оттаьй Урус-Мартана района «Гехинский» совхоза болхлойн гIулакхерча наьхен юкъарча собрание.

Жигалов Василий Ильич — 1915 шера ваь, КПСС член, Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Советерча пачхьалкхен хьехамален комитета председатель. № 131 йолча Автуринских хоржамий округе гIолла кандидатура оттаьй Шаьлп района «Автуринский» совхоза болхлойн гIулакхерча наьхен юкъарча собрание.

Кузнецов Михаил Алексеевич — 1923 шера ваь, КПСС член, Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча суда председатель. № 132 йолча Аллероевски хоржама округе гIолла кандидатура оттаьй Шаьлп района Аллероевски юкъарча школа хьехархойн технически персоналан юкъарча собрание.

Нутаева Азман — 1934 шера яь, парте йоаца, «Пишемаш» заводе токарь. № 133 йолча Аргунски хоржама округе гIолла кандидатура оттаьй Шаьлп района «Пищемаш» завода болхлойн, инженерно-технически болхлойн, гIулакхерча наьхен юкъарча собрание.

[illegible] Ахьмада Зияуддин — 1926 шера ваь, КПСС член. Куйбышева цIерагIча юртбоахама артела председатель. № 134 йолча Бачи-Юртовски хоржама округе гIолла кандидатура оттаьй Шаьлп района Куйбышева цIерагIча юртбоахама артела колхозхой юкъарча собрание.

Хатаевова Махьмада Роза — 1942 шера яь, парте йоаца, «Шалинский» совхоза шекара спекла леладеча звеньевая. № 135 йолча Гермен-чукски хоржама округе гIолла кандидатура оттаьй Шаьлп района «Шалинский» совхоза болхлойн гIулакхерча наьхен юкъарча собрание.

Мусташаева Асет — 1920 шера яь, парте йоаца. Ленина цIерагIча юртбоахама артела тхьамка леладеча звено звеньевая. № 136 йолча Курчалоевски хоржама округе гIолла кандидатура оттаьй Шаьлп района Ленина цIерагIча юртбоахама артела колхозхой юкъарча собрание.

[illegible] Баната — 1932 шера яь, парте йоаца, XIX партсъезда цIерагIча юртбоахама артела колхозхо. № 137 йолча Майртупски хоржама округе гIолла кандидатура оттаьй Шаьлп района XX партсъезда цIерагIча юртбоахама артела колхозхой юкъарча собрание.

Осмаев Чаций Ахьмад — 1921 шера ваь, КПСС член, КПСС Шаьлп райкома секретарь. № 138 йолча Мескер-Юртовски хоржама округе гIолла кандидатура оттаьй Шаьлп района «Южный» совхоза болхлойн гIулакхерча наьхен юкъарча собрание.

Авдеев Алексей Дмитриевич — 1919 шера ваь, КПСС член. «Грозненска рабочий» газета редактор. № 139 йолча Октябрьски хоржама округе гIолла кандидатура оттаьй Шаьлп района «Джалка» совхоза болхлойн гIулакхерча наьхен юкъарча собрание.

Сухин Василий Данилович — 1909 шера ваь, КПСС член, Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совета председатела заместитель. № 140 йолча Октябрьски хоржама округе гIолла кандидатура оттаьй Шаьлп района «Автуринский» совхоза болхлойн гIулакхерча наьхен юкъарча собрание.

Умаров Iумарий Мухари — 1924 шера ваь, КПСС член, Нохч-ГIалгIай АССР просвещение министр. № 141 йолча Сержень-Юртовски хоржама округе гIолла кандидатура оттаьй Шаьлп района Сержень-Юртовски юкъерча школа хьехархойн технически персоналан юкъарча собрание.

Белова Анна Ивановна — 1930 шера яь, парте йоаца. Шаьлп районин больница акушерка. № 142 йолча Шалински «Левобережни» хоржама округе гIолла кандидатура оттаьй Шаьлп районин больница медицински болхлойн технически персоналан юкъарча собрание.

Абубакаров Изьмала Махьмад — 1929 шера ваь, КПСС член. КПСС Нохч-ГIалгIай обкома секретарь. № 143 йолча Шаьлп-Правобережни хоржама округе гIолла кандидатура оттаьй «Шаьлп» района «Джалка» совхоза болхлойн гIулакхерча наьхен юкъарча собрание.

Земсков Василий Иванович — 1918 шера ваь, КПСС член, къахьегамхой депутатий Шелковской районин Совета исполкома председатель. № 144 йолча Гребенской хоржама округе гIолла кандидатура оттаьй Шелковской района Менжинский цIерагIча юртбоахама артела колхозхой юкъарча собрание.

Малюкин Георгий Иванович — 1912 шера ваь, КПСС член, Нохч-ГIалгIай АССР юрте боахама министр. № 145 йолча Дубовской хоржама округе гIолла кандидатура оттаьй Шелковской района «Путь к коммунизму» яхача юртбоахама артела колхозхой юкъарча собрание.

Новоценко Надежда Гавриловна — 1931 шера яь, парте йоаца. «Красный пахарь» яхача юртбоахама артела бьаьцдараш леладеча бригада бригадир. № 146 йолча Каргалински хоржама округе гIолла кандидатура оттаьй «Шелковской района «Красный пахарь» яхача юртбоахама артела колхозхой юкъарча собрание.

Дорохов Михаил Акимович — 1914 шера ваь, КПСС член, КПСС Нохч-ГIалгIай обкома секретарь. № 147 йолча Новощедрински хоржама округе гIолла кандидатура оттаьй Шелковской района «Коминтерн» яхача юртбоахама артела колхозхой юкъарча собрание.

Пономарева Анна Георгиевна — 1921 шера яь, парте йоаца. «Червленский» яхача юртбоахама артела комсомолхой леладеча бригада бригадир. № 148 йолча Червленски хоржама округе гIолла кандидатура оттаьй Шелковской района «Червленский» яхача юртбоахама артела колхозхой юкъарча собрание.

Эсмурзаев Наурды Анватович — 1927 шера ваь, КПСС член. «Шелковский» яхача племовцесовхоза цIоккаргIа вола жа-Iу. № 149 йолча Шелковски хоржама округе гIолла кандидатура оттаьй «Шелковский» племовцесовхоза болхлойн гIулакхерча наьхен юкъарча собрание.

ХАЛКЪЕИ ХАЛКЪА ЙОЛЕИ ДЕМОКРАТИ

СОВЕТАШКА ДЕЧА хоржамашта дIахо а кийча ош латт берригача вай махка. Из и Сийлахь-боккхача Октябра 50 шу дуза ди гаргахьхачара чIоагIа политически хьунар айдаьча, Советски Iаьдала сийлахьча юбилейна дика доагIача тайпара накъдадахар духьа дерригача халкъо социалистически ях леладеча хьалашка.

Хоржамий кампани хIанз чаккхйоалача дIахьабчай. Республика массайолча моттигашка чакхдьаьнна РСФСР-ен Нохч-ГIалгIай АССР-ен Лакхехьарча Советий, городий, районий, юртий, поселкай Советий депутаталла кандидаташ уттабеннен дIаязбелтен, дIадолалуш да харжархошца уж вIашагIеттадуяга. Iаьдала лакхехьарча органашка шоай толашгIа бола къонгаш мехкарийи бохийт советски наха. Депутаталла харжа оттабаьча кандидаташта юкъе — тайп-тайпарча къамех бола, хаьаш профессеш ба-ба бола нах, кхалнах а маIанах а, коммунисташи парте боцараши.

Цунах гу вайна советски строй бокъонца йола демократизм, дукхача хьалашка пачхьалкхенна доал деча даимен лоархIамен дакъа лаьцарах ленински принцип кхочашъеш хилар. «Вай махка, — йоах КПСС ЦК «Сийлахь йоккхача Октябрьски социалистически революце 50 шу дизара хийчо ярах» болча сецам тIа, — хьа а хиина, чIоагIъенай эггара шерагIа, никъалаш эггара дуккагIа болаш, кийсагIа йола социализма демократи. — Революце хьаьхехкача Советий Iаьдало — халкъа а халкъа йолча а Iаьдало — шерра торонаш хьайийлай къахьегамхоша пачхьалкхенна, производственни общественни гIулакхашта доал деча дакъа лацара.

Социалистически демократизм къаьгга хьахоахаш я советски хоржамий бокъон хоржамий системен. Вай махка белгала шергIача, белгала демократически да хоржамаш. СССР Конституце оттадаьча, къахьегамхой депутатий ерригга Советаш СССР гражданаша массане юкъарча, цхьатарроача, дукхаларча хоржамий бокъон зарда тIа, къайлагIа кхаж а тессаш, хоржаш хилар. ХIанз вайнога ихийна ваьннача хIара граждандиз боккъе я моллагIча къамах, кхаь е маIа, ды болаш-боацаш, дийша-деманза, хьаьвьиина моттиг йолаш-йоацаш, хьаьвьиина социальни моттиг моллагIа тайпа йолаш, торо йолаш-йоацаш, дIахача хана леладь гIулакхаш моллагIа тайпа долаш нале.

Советашка кхыбараш юржача дакъа лацеи ше хержа хилеш. Цу тIа а СССР Лакхехьарча Советаи харжа хила бокъо я мехкарча 23 шу дьаннача беррига гражданий, хIаьта союзни автономни республикий Лакхехьарча Советашка — 21 шу даьннарий. Моттигерча Совета депутаталла харжа хила йиш я моллагIча харжархочун.

Масала, 1965 шера март бетта хоржача латтамагIа гуллача Российски Федерации моттигерча Советий 1059258 депутатах 60 процент сенгIа барам юкъайоача доакнаш производстве белх беш бола болхлойн колхозхойи ба, 55 процент парте боацараш, 40 процент сенгIа кхалнах. ХIанз вай республика моттигерча Советашка 62,2 процент болхлойн колхозхойи ба, 63,9 процент — парте боацараш, 42,5 процент кхалнах, дилагIа дакъа гаргга кагирхой. Укх шера Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета депутатий кандидаталла дIаязваьча 149 сагах 78 болхлой колхозхой ва, 18 саг — боахамий вуллалхой, инженераш, кхы тайпа специалисташ, 14 саг — Iилма, культура, искусства, просвещение, укхацIенр лоравра болхлой. Республика Лакхехьарча Совете харжа оттаьаь парте боацарех 60 саг, 64 кхалсаг.

Цу цифраша шоаш хьахьоех шоай лоархIам. Советски строй йолча хьалашка мара хила йиш йолаш дац сел дукха хьахьегамхой никъалаш пачхьалкхен Iаьдала органашка болхалга. Из тайпа хIана шоай лер-

(Чоьтедаьлар 4-ча оагIо тIа).

РЕЦЕНЗИ

«ТИЙШАБОЛХИ БЕЗАМИ»

Дика хеташ тIайийцар зрителанш Х. Нурадилова цIерахча театра артисташа еттаць «Тийшаболхи безами» аха постановка. XVIII-ча бIаьшере вахьхча сийлахьволкхача немцийн поэто, драматурга Фридрих Шиллера ший произведени тIа еттаць а хьаастаеш а йола проблемаш кердача тайпара, вай хано махкхара хьахьокх театра коллективе.

Ахамашта духьалара къиза вахар хьа а хьехаш, поэт кхайк вала юкъе еттаць искусственни йовкъаш дIахбора тIахьехаш.

На трагеди Нохч-ГIалгIай театро еттаяр кийсса довгIаш да, хIорна аьлча хIана а вай нахана юкъе долаш да акха, вай дега хийра дола, шийна дукха везача зIамигачу сагага йоI ший лоIамах маьре аха йиш йоаца гIулакхаш. Цу пьесон спектаклон хьахетам боацпаш хIама тох цу реакционни гIулакхашта, ший уйлаш, сага сий бахьан долаш, виза сагхилара тIехьа къовсам лоаттабе а ваха а веза, ялаш хьехам бу. Цухуза еза из спектакль зрителаншта. Цо хьоабу вахаре сийрдадолчуницара, цIенадчуницара, лакхачуницара безам. кIоарга философски уйла, къаьстта гоамду моллагIа зале а кийбар, вовш долчул дикагIа а цIенагIа а хила хьех. Из уйла мехага дIахкачийтара мел эшар даьд театро.

Нагахьа санна Фердинанда безамсага хила еза дега уйлаши хиланза даргдоаш Iаламе жейна дIама дале, муи даьна — президента фон Вальтера уж адамий лоза гIулакхаш вахаре цхьа пайда бахьан хила деза. Цун воIе герцога фаворитка леди Мильфорд йоалае еза. Из йоалайро новкъостал дерга Вальтера цо тергога ешI йола влииш чIоагIъара. Фердинанда кхоане кийчъара, хIаьта Фердинанда из мугIаре йола йоI еадлар зIамига саг тувлавалар да, из кисталашха дIадаргда. Хьанна хеза из, маца хиннад из аристократаша мугIарех йола йоI йоалаеш, мюттача йоIаца хана сакъерда метаргда. Июття а фон Вальтера уйлаш. Бакъда, из гIалат ваьнав, цунна хайнадац ший воIа Луиза мел чIоагIа хукха еза.

Фердинанда йоалае тагац Леди. Ше мел лаар духьале йоацаш кхоачадем хиларга ваьнача Вальтера чIоагIа тамаш ю цунах. Цин аьлча санна чекха цIий кхоадалу цун бIаргашка, бIаравелий тIакхет из воIа. Іо а вилле, къамаргаш Iовд цун.

Из меттиг тамашийна талант йолаш дика хьахьокх артиста — М. Зубайраева. Артиста ше маьрра хьахьокх из обрза, саббаре белгалйоаккх цун къайла кхухьаш йола къизал, хIиллал, дакха уйла йола саг из хилар, цун акха самал, гIулакхаш.

Вальтера магац ший воI цун безама тIера ваккха, тIаккха хIиллал лелае отт из.

Цу гIулакхъа тIехь Вальтера новкъостал ду цун секретарь волча Вурма. Из кIезигал йолаш, бIеха дог дола, къиза саг ва. Луиза шийна мутIахьа хилара Фердинанд шек варгвоала тайпа бола мIашагI бола Вурма. Ве суд ль вола ший да кIалхара ваккхара Луизайга фон Кальб исвара тIехь письмо яздийтаргдолаш, тIаккха из письмо Фердинандага кхоачийтаргдолаш, цунга гIолла из еайлга дохадергдолаш хIама мIаштIехьдаккха плам оттаю Вурма. ТIаккха Фердинанда из ютаргъя, из шийна йоалае атта хургва Вурма. Хьалхайа Луиза сий доацача а аьккха, тIаккха из шийна йоалае гIерт из. Цу тайпара, бIеха а цхьаькха хIама, кхьметтел йоIацара безам иилта бIехбе а бе-башха деацаш саг ва Вурм. Митта бIеха саг волаш гойт вайга из артиста М. Дудаева.

Беркат, эхь-эзел, хьабкъал дола саг, ший бераш дег чура чIоагIа дукха деза да волаш хьахьокх вайна Миллер артиста М. Хадиева. Ше вгара хьалха сцене ваьнача хина дена спектакль чакхъялдалца из вайна гу ший йоI Луиза долаш доацпаш дукха езаш, цунгара сагото хьаоцаш. Цунна чIоагIа новкъа хул ший йоIий Фердинанддара безам ацIар. «Хьайна дезар дIаоца, баькъа Фердинанд хьона вала иза бац са» — йоах цо, чIоаггIа новкъа а долаш. КIаьла безам цхьаккха дика а новкъостал де иза ца хилар, бIархьажарца, кулг лостадарца, йист хиларца дика хьахойт Хадиева. Чоа хиннача дег чура доагIаш да Халиева лелаш. Дукха хIама бIаргадайна, дукха гIайгIа, бала тесса саг ва цун Миллер, Июття волаш цунна дика гу тIамоагIа бала, йоIагада сагото. Дог леха, кердагIзаьнца, ше лекхьда лелш мел хинначох бовха, цунон чам байнд гу вайна из финальни сцене, из свича Луизана тIера дIаводаш. Вайна чIоагIа къахет цу иза безача воккхача сагах, цIена а доцаш а бехам бIехача наха миштта бохабир дуненга дIадуvaц из водаш сана хеталу.

Из роль ловзаеча хана Хадиева творчестве цхьаькха оагIув а гучаьяла — трагически актера оагIув. Из йоккха котало я.

Фердинанда ефон Луиза классически литературе эгара а духхагIьаьарех цаI я. Цун роль ловзар боккхача бехктоккхама гIулакх да актера.

Фердинанда роль ловзаеш вола М. Давлетмирзаев эггара дикагIчеи говзагIчеи болчарех цхьа артист ва. Лоизар артист ва аргдоацаш бокъонца вола Фердинанд волаш чакхвоал из юххерча сцене кхачалца. Цхьанна а зуламанца машар хургбоаца, кийсхо бахьан къуосаш вола саг ва цун Фердинанд. Луизацара ший цIена безам чIоагIа, са санна лорабу цо, из бахьан вала кийча ва. Цун дерригa вахар, цун дерригa гIулакхаш цу безамца да.

Психологически майоагIара дика ловзаю из роль актера. Цу турпалах тем дог, ший дега латтар а уйлаш а чакхъяха, дог цIена а йоагIа курал йолча цу сага тара хила безам боагIа. Чулоацама кIоаргаленга кхоачаш чакхйоаккх Давлетмирзаева финальни сцена.

Артистка З. Баталовас роль ловзаеш йола Луиза дог цIена, беркате дика саг я. Из дика кхетаду ружьан хьакъе ше Фердинандал тайпа лохехьа латтилга, ший краз хила йиш йоацилга. Цудухьа, цун безамах дIадача бIаргаика хьежачоа хоаш кIоаргга чуенна гIайгIа. Цунна, дозара бIаьхийа къон боапаш мах цхьаттара бахар, сословей йовкъаш-дIа а яьнна, уж мIашш вийсбалар.

Эррига спектакле гIелла чакхйоаккх актриса Луиза Фердинандага маьре яха йиш йоацаш хилара уйла. Ала санна боага безами юзатоза йиш йоацеш тIабона балем гойт Баталовас финальни сцене.

Доккха хIама карагIаьннад Леди Мильфорда роль ловзаеш йолча Л. Хаджиевайна. Цунна, дукха еза из роль, ший турпал, цун йола самал ше маьрра тьахьокха, цунцара дикалар гайта гIерт актриса. Из цунна дика карагIа а доал.

Хаджиевнайна Леди ихьа моллагIа йола герцога фаворитка ац, кIоаргга трагически вахар дола саг я. Аз югаргьа хьо, яхаш тергота Iехаьй из, цул тIехьагIа ший езарг яь пох.

Мильфорд Фердинандага маьре яха гIертаргa за из дог цIена, тол хаиза саг хилар. Из чакхдалаш цун цул сонгIа Луизайнем Фердинандаи юкъе ийккхар а хул цох. Июттача хьале Мильфорда сопаду хIакха оаз. аьле. Из дIайода кхьбарашта чIалярта бала тургйоацаш, кахьа краз лохадара бехке ца хила.

Спектакла дерригача даьчуннa цхьана цхьадола кхоачамбоацараш хилар а дуна доагIаш да. Сона тахачох спектакла юххера цIена хила езача тайпара хиналац... хилара а иштта хургдар-ца ца аьнна фезалац.

Спектакла музыка а трагедиа хила майоагIар яц. из новкъостал даш дуц мIоарга чулоацам тупалдоаккхара. Бакъда из дIалоаккхалургдола кхоачамбоацар да.

Сурта тIа: Президент — Л. Зубайраев, Фердинанд — М. Давлетмирзаев.

Д. ДАДАЕВ, театровед.

ХАЛКЪЕИ ХАЛКЪА ЙОЛЕИ ДЕМОКРАТИ

([illegible] 3-ча агIона тIа).

учтача исторе чухь дуз хаьттан цхьана а буржуазни мехка. «Дукха а кIезигагIа бархте йола демократи, бIаьхийчарна йола демократи, — яздьд В. И. Ленина, — иштта я капиталистически общества демократизм. Нагахьа санна капиталистически демократе механизм таргагIара вай алйча, тIаккха вайна массаналхьен массайолча меттигашкех харжамий бокъон «кастийча» тагий за яхаш долча бакъдараккара а (вала сашара лека, кхалнах юкъера чIа бахар, и. кх. дI). Викалех латтача учреждени техникера а, бокъонца сооранеш яра бакъонтара а («СагIадехарашта» яц общественни здании), алкха капиталистически хьисапе мIаштIехьйоахача хIара демократа прессера а иштта кхы дIа а — иштта кхы дIахо а, — вайна бIаргагурга кху демократизмана мIаштIехха-тIехьа уттаду доазонаш» (В. И. Ленин, соч., т. 25, агI. 432—433).

Харжамаш дача хана къахьегаш хоита духьала уттадеш дола массе тайпара доазонаш хIана а за буржуазни мехкашка. Тайп-тайпарча пачхьалкхений законодательство еррига а тIедьа лаьрхIача ах бIаьннергаш а тIедьа лаьрхIача ах бIаьннера кхачалца харжамий цена я. Шерга кхачалца харжамий цена я. Шера лоржа я, масаль, США, Канаде, Португале, Уругвае, кхьца мехкашка лелаош а цуна хьежача кхьбараш харжаш ше хорма хилен бокъо лакхара сага ший доалахьа тоьал хIамаш хила езаш а йола имущественни цена.

Масала Канаде сенатерала харжа хила йиш я ший доалахьа 4 эзар долара маькха лелаеш йоана хIамаш йолаш волча сага.

Италех Бельгеи сенате харжа хила бокъо яц 40 шу далаца бола нах, США — 30 шерал тIеха Францие — республика Совете — 35 шерал тIеха эланза бола нах. Дукхача капиталистически мехкашка 18—20 шу а хьай дукхагIа а ха аьйка бола дахархой харжамашка мIалла а даьккхаша йиш йоацача бахьа ба. Хамашта еттаць чIоагIа ценз политически вахара, юкъера В. И. Ленина аьхача тайпара «къонагIа, сакхетамегIа дола пролетарната дакъа» дIадаккхара тIаерашь я.

Къахьегамхоашта дукъала эрзаь я хIана дукхацча мехкашка йолаш йола общеобразовательни цена. США цу тайпара цена оттаьй 19 штато: харжаркхоуттара хIадех ингалски мотт ховгеш «конституцех ийса хайха» ховгеш.

Масала, «Маьхбузехьара демократи кхеьар» аьле цIи йоаккхаш йола Швейцари санна долча цхьадоача буржуазни мехкашка кхалнаьна хIанз а яц харжара бокъо.

Граждански харжара бокъонашта доазонаш уттаду расовни къамнйн белгалонех а. Къулбехьен-Африкански Республике харжара бокъонех бакъяй бесаш дола, бахача нахах ягIлагIа дакъа хIана бац аьнна бола нах. Мазамбрг хIана ван аьнна да Къулбехьен Родезера сурт а. США форманца еттаьь массане а юкъара харжамий бокъо я расаген цIена бесаген да. хьожаш хоржинга, хIаьта маьарра аьлча, террора, кхерабарех шантажех массе тайпа законодательни маневраш лелаяра наькъаца хоржамий бокъонех боаз мехка 20 миллион гаргга йола меграш.

Буржуазни «массане юкъарча» хоржамий бокъон белгалйоалаш йола оагIув я дукха, кхьметтел харжамий спискашта юкъедаха а, харжархой хоржамашка. даьха ца гIулаш хилар. Уж, маьарра аьлча, шоай хьаштаеш дагалаттараш хьаллеадаргдолаш бола депутаташ харжа бокъо ма луш ба, цудухьа хоржамашка а болхаш. 1966 шера 8-ча ноябре эгара тIехьагIа хиннача хоржамашка 46 процент болча харжархоша мара дакъа лацанзар. Хоржамий бокъо йолаш болча 60 миллион американцаша дакъа лацанзар хоржамашка.

Кхы тайпа да гIулахх вай мехка. ХIара хоржамий кампане массане а дакъа лоаш вайдита. Советашка хулаш дола хоржамаш советски наьха шеайла мIашш доттагIал, чекам белча, гIулакхаш цхьана лелалеча, моральна-политически барт — цхьоагIо йолча зьалашка хул массаз а. Ший кхоаччарагIа, духхах цIехь дола гIулакх санна лоархI вай халкъо хоржамаш. Хоржамий кампанеш йолча хана къахьегамхоша итоташ ю Советий болха, аниках ю толамаштех кхоачамбоацараштем. Ухь денешка хулча дукнхача собранешка харжархоша, бокъонца бола мехка дай шоаш хилара харра, массе оагIорахьара дуна еррига пачхьалкхан юкъарен меттигерен зекхарааш, боахами культурен дегIакхуалара дешаех лаьца ихкалаш тол хургболча депутаташта.

Халкъо хорж — халкъо хьадех — иштта я советски демократизмана ларде улла принцип. Цудухьа ленински хьисапе лаьрххIам мIаштIехьдаьхача гIулакхашцем, къахьегамхоша ения хIара дика предложении дIалехараши, хIара цар нахаш хьехамаши бокъонца кхоачашде дезаш хилар кхета а леш чакхьяккха еза хоржамашта еш йола кийче.

Советски хоржамий система демократизм къаьгга хьагучаьвл хоржамех йола еррига лоархIамера мероприятеш пачхахьалкхен органашна а ца йолаш, къахьегамхоша шоаш уаххйоалаш хиларах а. Цар хоржамий комиссешка уттабу шоай эпкаташ, кандидаташта тIехьа агитаци ю шоай довереши наьдга йолла, хоржамий бюллетенеш шоашка дIайайлу, кхаж тоссарах хьахинараш къонсталу. Масала, вай республике хIана алкха хоржамий комиссе дакъа лоацаш 36 эзар сарга саг ва.

Хоржамий кампане сенара дукха ца дала дакъа лоцаш хинаро халкъа гIулакх а йийя дIаоттаи из, йиш хулийт дикагIа бола, шоай харжархой лоIам кхоачашбе хорг дола викалаш Советашка харжа.

ХIанз хулча хоржамашка, хьалхагIа а санна, парте боацараша цхьан блоке цхьоагIо йолаш, дерригача халкъана хургьа вай парти. Из блок йоаргIоацаш хилар кердача кизаца гучадаьлар цхьа барт а болаш денутатала кандидаташ уттабарах, вай парте политика еррига а бIаза я хьаллоацаш болча, шоай кизаш ца кхолеш из политика чакхйоахача къахьегамхой творчески хьинар кердадуалах. Цудухьа шеко яц, хоржамаш хулча шийрхьа, 1967 шера 12-ча марта, советски наха Коммунистически партена гонахьа шоаш дIахха кхотабенна хилар пIаьркха а хьахьокхаргхиларах, коммунистийн парте боаверийн блока тIехьа, коммунизм хьальеча керда толамаш дахара тIехьа цар кхаж тоссаргхиларах.

Ф. БАЛЯСНИКОВ,
КПСС обкома партийни органашта отдела заведующий заместитель.

МЕХКДАЛЬТТАХОЙ ДАГАБУВЛ

КУЙБЫШЕВ, 21 февраль. (ТАСС-е корр.). Таханц уккхе хьайнийн мехкдаьлтте доахача промышленноств болхлой актива собрани. 1966 шерарча белха итогаш 1967 шера дечча декхарех лаьца доклад бир СССР-ера мехкдаьлтте доахача промышленноств министра В. Д. Шашино.

Доазол декхьара

КИТАЕРА СОБЫТЕШ

Китаера «культурни революци» кхаар чакхйоахаш (маьарра аьлча, пекински лидераша шоаш а мукIарал деча тайпара. «Iаьдал бахьанера къовсам» ба из) хунвайбинашен цзаофанеша-смутьянашен провинциални меттел, лохехьара а партийни комитеташ пачхахьалкхен Iаьдала органаши йохаеш дIа-са лелхаш. «Синь гуйчжоу бао» яхача гитето хьахойт, эскара доакъоша гIо а деш, цзаофанеша Китаи къулбехьен-маьхбузехьа улача Гуйчжоу провинце кIаьдал хьалаьналга». Гуйяне — цу провинце керттера городе — цар дIакхайкадаьд «Мао Цзэ-дуна идеий революционни комитет» мIашагIйоалар, цо шийна ханна йолча Iаьдала органа функцеш тIайийца хилар.

Цу комитето лаьрхIад еррига провинце «Iаьдал хьаллацара бола къовсам дIачакхбаккхар» дукха «Мао Цзэ-дуна идеий революционни комитеташ» мIашагIйоаххалга. Газето кепатехад, «къаьна пачхахьалкхен машин йоха а яь», Гуйчжоу «Мао Цзэ-дуна идеий керда революционни порядок» оттаe тIахьеха цзаофанешка дола цу провинциальни комитета кхайкадар.

Партийни пачхахьалкхени органий кулгалхой бехке баьб уж 17 шера чухь а Мао Цзэ-дуна идеишта духьалбайна хилараи Гуйчжоу «ревизионистски удельни княжество» еттаьь хиларан».

Информационни агентстваша хоамаш ду Хубие, Сычуане, кхьча провинцешка Мао Цзэ-дуна оагIонгахьарчарнеи дукаларчарнеи юкъе дIахо а довнаш деш латтам хиларах лаьца. Цзаофанеша-смутьянаша укх денношка Пекина юкъметтиге митинг яьй, цига цар дIалийхад Мао Цзэ-дуна духьаларчарех «Къулбехье мукъайоаккхалга».

ХIанзара «культурни революци» яха политически кампани лелача юкъе кхьметтел Мао Цзэ-дуна тешаме хилар дIадалазеш Iаьдал тIа бисаи бола пекински лидераша а хунвайбинашта хьолахошна белхаш буьлеш шек ахен безача эттаб. Доазол декъарча меттай Пекински институтa хунвайбинаша арадуйлийта «Хунвэй бао» яхача газето хьахийтад КПК ЦК Политбюро члена, кхьча мехкашцарча гIулакхий министра Чэнь И укх денношка хунвайбинашта къахкашка шийна Iеттараш ю къамаьл даьлла. Газето язденунга дилача. Чэнь И аьнна, масала, «культурни революци» йолелача хана» дукхадча нахха болам сов дерха хургхилара а кхерам», ше «сий буржуазни мировоззрени аргайоахам хирва ца хилар». Iаьдал дIалацар дукьа хунвайбинашен цзаофанешен лоаттабу къовсам хIанз ше хьалкхоабалга белгал а даьккха, Чэнь И шийна лаьдугIаьраштa дош деннад «Мао Цзэ-дуна идееш бокъонна Iомае», Хунвайбиновски газето Чэнь И къамаьл доашхаш ен белгален тIа язду «Чэнь И самокритика тIаьшилга» а из цзаофаней мугIарашка юхаоттавелга а.

(ТАСС, 20 февраль).

«НЕПСАБАДШАГА» КИТАЕРЧА СОБЫТЕХ ЯЗДЕР

БУДАПЕШТ, 20 февраль. (ТАСС). «Непсабадшаг» яхача венгерски коммунистий орган долча газето кепатеха арахьккхай январе кердача этапа чу евлай Китаера событеш яхаш дуаплаш йола ший комментатора статья.

Из этап белгалйоал. язду автора. укх тайпарча фактораша: дерригa Iаьдал бе долаш гIертаргаш йолча Мао Цзэ-дуна группа акиешца, эскар чура къовсама гучакха юхьетIертарца, цIеча охранникий террора дуккха аламаш тIе-тIа дукхагIа духьаллуылаш хилария, цIаккха бIаьга ца гIоача тайпара чIоагIа еча антисоветски провокацешца.

ХIара бутт массаза боал шьрагIа гIудоалаш латт, йоах дIаха статья тIа, парте председателен ва хьаллоацача группан политичана духьель йола центральни меттигерен органаш, хIаьта иштта Китая Коммунистически парте мутIаргеIара чIевеш а гIатIа дукхагIа хураш латташ хилар. Шийна еш латта духьале сов чIоагIлаяларах Мао Цзэ-дуна, сунох, ше шийца соцаш баьб: ший ниха чакхбаккхара хIана еррига парте парлхаг ца яьккхача ерг ца хиларах. Эскара юкъерча дуккхача низаша а тигац цун Iовдала политика хьаллаца.

Мао Цзэ-дуна группа арахьерча политиках лаьца аьлча, автора белгалдоаккх, американски империализм хабара чIоагIа ю могаю цу политико, хIаьта цхьаццайолча хана кхьметтел из а дац яхаш. Цхьабакъьа, цу политика антисоветизм массадолча доазонел а тIехъяьннай. Гонмалах хьалдизза доахкача дешаца меттIаьлеваш дуцц китайски кулгалхоша Советски Союзах. Сов тIехбоваларах, «империалисташца барт-цхьоагIо» лелараш оал цар антисоветски меттIаьлей наькъа тIа отта тугаш йоацача вежарашца йолча партех а.

«Непсабадшага» белгалдоаккх, Мао Цзэ-дуна группа политика вьетнамски халкъа къовсама къьастта кхерама хилар.

Газето йоах. ВIашагIкхийттача Штатий белгаларча гIозарашка, эггара дьалхарча аргIанна США-ие ловш да Мао Цзэ-дуна тIехьадаттарий сихагIа котало яьга.

ШКОЛЬНИ ВАХАР

ПАТРИОТАШ КХЕБЕШ

Орджоникидзевски станица № 1 йолча бархIшера дешара школа хьехархой коллективо, дешара кхетамца кхебара процесс чах а йоахаш, доккхача маIане лерхI дешархошна дIаяхача хамара историко-революционни гIулакхаш кхетадайтар.

Дешархой кхетамца кхебара процесс хадаргйоацаш мазаенна а Iомаю дисциплинаца хьехарца. ПрограммагIа Iомаю темаш хьехача урокашка хьехархоша дешархошта дуцц В. И. Ленина вахерах а балхах а, цун соратникех, вай социалистически пачхьалкхе дегIаахара къаьст - къастача хамех лаьца.

Юххьанцарча классий хьехархоша, 5—8 классий словесникаша вIаштIехьдоах В. И. Ленина хетаць творчески балхаш лаьелга.

8-ча класса дешархошна литературe урокашка терхьме а боккха а бола чакхбаьхаб хьехархочо Т. Ф. Бобриковас. Цо царна тIехиллар къаьнача большевикашка письмо - сочинени яьелга. Дешархошта могадаьлар большевикий, парте ветераний, В. И. Ленина соратникий биографеш язза а яйзе, царех цхьанне цIерагIа письмо - сочинени язьелга. Из сочинени язье кийчлуча хана дешархой массеста библиотекашка ухар, цига шоашта эша материал лехаш, дукха дешаш, шоашта эшашараш книжкаш тIара хьатIалазеш хулар. Из бахьан долаш царна дика лайвар духхача цIи хезача революционерий большевикий вахар. КIоаргга цар зегашка дийвар хIамаьрча нахха вахар солла сийрда, леттIоа хилийтар духьа цу наха дабраш мел доккхий гIулакхаш за. Дешархочо Лидиа Бархудална ший сочинени тIа Ф. Э. Дзержинскийга язду: «...Сона хьалхашка утт къовсамех, балхах дизза долча хьа вахара, хьай Даьхен Iа аьча сатоп, цунца цхьана цун сийрдача кхоаненга Iа даьхача дега сурташ. Шерки дIаиках, хIаьта Iа дог дахарш кхочаш а хиннад. Са, доккхал а деш, ала йиш я тхоаш кравзерча хана дахаш долга. Цхьабакъда, тхоай бахарах вахош доккхал деш хиларца цхьана, тхона цхьана а хана бетта бохал хургбоц цу тайпара вахара боцца тIабоала».

Дешархошка революционни тIахьехар кIоаргга кхетадайтар духьа школе чакхIоах духхха а классашка хотца балхаш. Хьалхарча аз шера чакхъькхай хьехархочо А. Я. Лугоновa кийчъаь музыкальни сайре. Сайрен тема яр «Революци граждански тIемен иллеш». Цига дакъа лацаш хилар 6—8 классашкара дешархой, хIаьта цар массане а уж иллеш а даьхар. Сайре чакхъяьккхара кийчу еш дешархоша 13 илли Iомадир, уж къахнара истори лайэр, цар автораш маьлхиб хийра. Сайре йоалаелар «Интернационал» лаккхарца.

Дешархой кхетамца кхебара гIулакха кхы кIезигагIа терахме а леархIаме а хилайтар В. И. Ленина цун соратникашта хетаць «Къастиаш дезар цу нахах — дунеи тIа церед чIоагIагIа хьастамаш хургдацар» яхача темах чакхъяьккха сайре а. Цу сайрена кийчъаьляр къаьнача большевикий сийдахьара вахара кийчъ а бувцаш долча цар партретий галерей.

Сайренел сонгIа, школе мIаштIехьдоал революционни событей доакъешхошца, Советски Iаьдал отталара къовсам лоаттабаьрашца дешархой мIашагIбеттахулта. Иштта, масала, дешархой хьашт дола дукха беза хьаьший хилар цох. Рухлин Шолиан тIа Советски Iаьдал отталара доакъашхо, ноц. Долженко — юххьанцарча сунжески комсомольций кулгалхо. Халдапаа хан-хана вIаштIехьдоах историко-революционни тематикагIарча кинофильмашка, инофильмашка цхьана оIашагIа а бетталуш хьежилга.

Дешархой боакхача безамца дакъа лоацаш хилар Даьленах йола стихаш дикагIа ешачун конкурса юкъе (8б класс), «Живописера В. И. Ленина образ» яхача беседашка юкъе (6б класс), «Хьан цIараш я вай уламех тешкараш» яхача беседашта юкъе (4в, 5г классаш), граждански тIема турпалех йолча телецаштa лаьхийтар (8-и, 7-и классаш).

ХIана кийчо еш латт дешархоша вай мехка хинна чакхдаьнна исторически гIулакхаш. Советски Iаьдал долча 50 шера халкъа карагIдийнарах лоаийтаргдоал духкха а гIулакхех чакхдахара. Цу гIулакхех за укх темах йола сайренаш чукийоагIа: «Вай мохк — Советски Iаьдала шерашка» — музыкальни сайре, «Илле вайна вахар дьолла а даха а новкъостал ду», «Октябрьски революции — советски художникий сурташка». Уж сайренаш кийчъю дешархой активаца цхьана хьехархоша Е. А. Калмыковас, А. И. Луговова, А. А. Кухтина.

Апрель бетта «Ленински цIара» чакхдаккха кийчлуш да тхо. 17 апрелагара 22 апрелага кхаччалца йолча юкъагIа цу хьакъехьа дукха а гIулакхаш дуь чакхдоахилга лерхI оаха. Царех да пионерийлла хьанийбелга, В. И. Ленинах йола произведенеш дикагIа ешара конкурс, и. кх. дI. ХIанз цунна кийчо еш латт еррига классаш.

Дешар хьехара а санна, иштта дешархой кхетамца кхебаре а гойтара тайпа доккхача маIане а лерхIаш, оаха йоаихо ю тхоай классашка школьни зах а машина хоза кийчъхара. Зале тольашагIа йола меттиг тIалоацача большевикий галерея сонгIа, тIа а граждански тIема турпалий, советски полководцый портретий галерея а. Стенлех цхьанне тIа буйц Советски Союза Турпалаш — вай мехкахой. Укх гаргагIьарча кхана цIей дешара хене хьаьоттаргдолаш да Советски Союза Турпалий И. С. Харлановий И. И. Виноградовий — тха школе дешаш хиннарий портретах.

Тха школа педколлективо дика кхетабу берашта кхетамца кхелара хьожехьа шийна тIаьлйта беронга бехктокхам, хIаьта тхой школера дийнна баьнна арахецараш вай дукха езача Даьхен бокъала а бола патриоташ хилийтара дерригa ницаш тIа а удийт.

А. ДОЛГАН,
Сунженски района Орджоникидзевски бархIшеро дешара школа завуч.

СПОРТИВНИ ХОАМАШ

ВОЛЕЙБОЛ

Пистельная «А» классе чуйоагIача шоллагIча группа волейболисташа Грозне дIахьош хинна Эррига союзни доакъош. ТIеххьарча дийнахьа хинна ловзараш укх тайпара чакхдаьлар. «Алгара» яха фрунзенски команда Даугава» яха фрунзенски командас Даугава» эшайир. Тбилисера «Химик» эшайир. Тбилисера «Буревестник» Ереванера «Динамо», Ташкентера «Динамо» иркутска командала котъьлар.

Грозненски «Спартак» Ленинградерча «Спартакаца» вIашагIкхийтар. Шаьккха ца ийшача ленинградцийн дагга толам баланзар. Счет 5:1 йолаш вайчара эшайир уж. Луганскен хIана Грозненн хинна ловзараш чакхдаьлча вай команда 6 очко я.

Укх хьа юххера ловзараш 11—14 марте Еревана хургда. Цига грозненцаш вIаштIехьархетаргба Тбилисе, Вильнюса, Ленинграда, Москва волейболисташца.

[illegible]

В. СИМИРАЛОВ.

КIАЛТОХАРГАХ ЛАТАР

Спорта барaI тайпа за Советски Iаьдала 50 шу хилара хетаначa дешара юкъерча заведенеш дешархой спартакиада юкъе лахара. Духхала классически кIалтохаргах латташ 53 саг вар. ТIехайко хьоккхийча гойтар яхье политехнически техникума спортсмена А. Мунаева. ТIазза къеваьнача пех спартакиада чемпион хилар. Шо-шоай дозалга тIелаача чемпионаш хилар С. Товсултанов, А. Нек, А. Умаров (нохчийн а чечениски училищера), А. Мусаев, (мехкдаьлтте техникум), В. Чернов, К. Галкин (химико-технологически техникум), В. Демидов (политехнически техникум), Н. Хашиев, А. Тавгиев (кооперативни техникум).

Командаш хоатех 1-ча меттига политехнически техникума спортсменаш ба. ШоллагIа меттиг кооперативни техникума дешархоша я.

А. ПУТИЛИН,
[illegible]

ПРЕЗИДЕНТ КЕННЕДИ ВЕРАХ ЙОЛА КЕРДА ВЕРСИ

НЬЮ-ЙОРК, 21 февраль. (ТАСС). Президент Джон Кеннеди вера план Нови Орлеане оттаь хиннай. Из чакхйоаккхача хана Освальд ше цхьаь хинвавац. Уйла цу тIа сецай совсна гурехье дене из деш тIехдаш волча Нови Орлеана окружной прокурора Джим Гаррисона.

Цу гIулакхаца буцабена, Ли Освальдал сонгIа, кхы а нах хинаб, аьна хьекхадхадр цо АП корреспондента ше интервью луш. Тхога хIанзал а йолаш я цу наькха цIераш. Оаха ха йоахи, из бахь хилар дIа а хьоккхаргда.

Гаррисона хетачех, 1963 шера 22 ноябре Кеннеди вувча хана Освальд ше цхьаь хиннав аьна, Уоррена комиссе баь соцам кийса бац. Июття гIалат долаш лоархI цо, цо бакъдеш Уильям Манчестра, «Президента валар» яхача наха чIоагIа белгадахача книжка автора дувцар а.

Керлача Орлеана окружной прокурора йоах, кхача наькъашка гIодла массехк тайпара тахка дена Джон Кеннеди верах дола дош. ДоархIаме да, аьлар цо, уллкашта бокъенна агIа лаь яр.

НЬЮ-ЙОРК, 21 февраль. Нови Орлеанера ЮПИ агентства корреспондента беча хоамах, хьалхагIа хиннача частни детектива Дэвид Льюиса хьахайкадаьд, президент Кеннеди вувча юкъе Ли Освальдаца цхьана дакъа лоацаш хиннача цу наькха цIераш йовхарьяц ше окружной прокурора Джим Гаррисона из де шийна мукъа балдалца йолча хана, аьлча.

СУРТА ТIА: Фунзон. Портера къаьно чIогIа.
А. Матвеевн С. Преображенскийн сурт
ТАСС фотохроника.

АВТОМОБИЛИСТИЙ СПАРТАКИАДА

Пистелбиная спорта лоркI тайпа юкъе, дахаш автотранспортникий хинна яхь. Футболах, волейболах, шахматех, кегляк тIараца теннисах ловзаш кот а баьнна командий хьалхара меттиг № 3 йолча гIража спортсменаша дьаьккхар (тренер физспорт СССР-а спорта мастер А. Романенко). Цу командана кубкаши грамоташи еннай. ХIаьта дикагIболча активисташта а еннай грамоташи маьхера совгIаташи.

С. НИКОЛАЕВ.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

ЛадувгIа

22 февраль, 1967 шу.

РАДИО: 6.30 — Нохч.-ГIалгIайчен лекталеладерхо (гIалгIай меттала). 6.45 — Апараш. 6.55 — Хоамаш. 7.10 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор. 7.20 — Передачий программе. 8.15 — «Сердало» газета обзор. 8.25 — Къона тIехье (нохчий меттала). 8.40 — Москва. 16.00 — Передачий программе. 16.05 — Къона тIехье (эрсий меттала). 16.20 — «Даьхени гIулакх деш ва со» (гIалгIай меттала). 16.45 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала). 17.00 — Керда хоамаш (эрсий меттала). 17.15 — Машар къаьхетаме лорабеш (эрсий меттала). 17.45 — Керда хоамаш (нохчий меттала). 18.23 — ВIуной художественни самодеятельноств концерт.

УКВ: 9.00 — Советски эскарех гIенафорда флотех 49 шу дизар. 9.21 — «Артисташ салтий» яха передача. 10.18 — Са дневник яха школьникашта йола радиопостановка. 11.32 — Духовой оркестро дIалокхача советски музыка концерт. 18.00 — «Илли—къовсам лоаттаберхо» яха музыкально-литературни композиция. 19.55 — «Халкъ лергдолаш дац» яха радиопостановка. 20.40 — Советски эскара илдейи халхарен Александрова цIерахча Краснознаменни ансамбла концерт. 21.34 — Апараш.

Хьажа

ТЕЛЕВИДЕНИ: 18.00 — «Кхетамце хьалкха, пионераш!» 18.20 — БерашгIа йола фильм. 19.00 — Телевидении передачий (гIалгIайн эрсий меттала). 19.25 — «Старт» яха телевизионни журнал 19.55 — Шоай береш! 20.05 — Советски эскара Де. 21.00 — Художественни фильм.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, Ленина улица, 11 (3-гIа этаж). ТЕЛЕФОНАШ: редактора — 3-44-00; редактора зам. 3-39-11; партийни вахарех культурни отделий — 3-42-30; промышленноста отдела — 3-34-30; юрта бовхаме отдела — 3-42-28.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Ленина, 11 (3-й этаж). ТЕЛЕФОНЫ: редактора — 3-44-00; зам. редактора — 3-39-11; отделов партийной жизни и культуры — 3-42-30; промышленного отдела — 3-34-30; сельскохозяйственного отдела — 3-42-28.

«Грозненский рабочий» издательствон типографи, Революци проспект 7/84.

Типография изд-во «Грозненский рабочий», проспект Революции 7/84.

СФ05036. Заказ № 687.